

Scan

**บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณี
การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด
เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549**

นางสาวกัญญาสินี ศิริภาณุพงศา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2549

**Roles of Local Newspapers in Election Campaigning : A Case Study of
Election of Major and Municipality Members in Mabtaput on
12 November 2006**

Miss Pinsinee Siripanupongsa

**An Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirement for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government**

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2007

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง: ศึกษา
เฉพาะกรณีการเลือกตั้งนายเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล
เมืองมาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

ชื่อและนามสกุล นางสาวภิญญ์สินี ศิริภาณุพงศา

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์จุมพล นรุต พรหมอินทร์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์จุมพล นรุต พรหมอินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

วันที่ 29 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะ
กรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมือง
มาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

ผู้ศึกษา นางสาวภิญญาณี ศิริภาณุพงศา **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช **ปีการศึกษา** 2549

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 (2) บทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง (3) พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 และ(4) ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง จำนวน 200 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ส่วนวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยเป็นสำคัญร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุดในระดับปานกลาง โดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยนำเสนอ นโยบายผู้สมัครกลุ่มต่างๆ (2) กลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทในการหาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง (3) สื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลมากที่สุดคือ สื่อสิ่งพิมพ์และป้ายโฆษณา และ (4) ปัจจัยด้านเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง

คำสำคัญ การหาเสียงเลือกตั้ง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เทศบาล การสื่อสารทางการเมือง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์และความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จากรองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช และรองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ รวมทั้งบรรดาคณาจารย์ ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์มาโดยตลอด ทั้งในด้านการเรียนและการสอบตามลำดับ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คนในครอบครัว คือกำลังใจสำคัญที่ช่วยให้ผู้ศึกษาผ่านช่วงเวลาที่ต้องให้เวลาทั้งการทำงานและการเรียนไปพร้อมๆ กัน

นอกจากนี้ ขอขอบคุณกลุ่มเพื่อนๆ ของผู้ศึกษา ทั้งที่สถาบันพระปกเกล้า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอดในทุกๆ ด้าน

สุดท้าย ผู้ศึกษาหวังว่าการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ จะมีคุณประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคตตามสมควร แต่หากมีข้อบกพร่องผิดพลาดประการใดก็ตาม นั้นย่อมเกิดจากความบกพร่องของผู้ศึกษาเองและยินดีรับคำแนะนำทุกประการด้วยความยินดี

ภิญญ์สินี ศิริภาณุพงศา

กรกฎาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	6
ขอบเขตในการศึกษาวิจัย	7
นิยามศัพท์	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และบทบาทของหนังสือพิมพ์ทั่วไป และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	9
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	15
แนวคิดเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	24
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้ง	31
แนวคิดความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์	34
ข้อมูลเกี่ยวกับเทศบาลเมืองมาบตาพุด	37
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
ส่วนที่ 2 บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด	50
ส่วนที่ 3 บทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ ในการหาเสียงเลือกตั้ง	52
ส่วนที่ 4 พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549	53
ส่วนที่ 5 การทดสอบค่าความสัมพันธ์ตามสมมติฐานในการวิจัย	56
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปการวิจัย	62
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	73
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	74
ประวัติผู้ศึกษา	79

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ระบบการเลือกตั้ง	19
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามเพศ	43
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามอายุ	44
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา	44
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามอาชีพ	45
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	46
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มการเมือง	46
ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามการใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	47
ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามการใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการรายงานข่าวหรือการเลือกตั้ง	48
ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามการนำข่าวสารทางการเมือง จากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปสนทนากับบุคคลอื่น	49
ตารางที่ 4.11 แสดงความถี่ ร้อยละบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้ง	50
ตารางที่ 4.12 สื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	52
ตารางที่ 4.13 แสดงความถี่ร้อยละจำแนกตามปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจ เลือกนายกเทศมนตรี	52
ตารางที่ 4.14 แสดงความถี่ร้อยละจำแนกตามการรับรู้ต่อกลุ่มการเมือง ที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	53
ตารางที่ 4.15 แสดงความถี่ร้อยละตามความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของ กลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียง	54
ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	57
ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	57
ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	58
ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทของหนังสือพิมพ์	59
ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	60

ฉ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า 6
------------	--------------------------	--------

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- กรมศิลปากร (2511) *ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 พ.ศ. 2394-2404* ธนบุรี โรงพิมพ์ดำรงธรรม
กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง (2530) *รายงานวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.2529* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
- กรมพล ทองธรรมชาติ และคณะ (2531) *การเลือกตั้ง พรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล
กรุงเทพมหานคร มาสเตอร์เพลส*
- จรรยา สุภาพ (2508) *สารานุกรมรัฐศาสตร์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์
- จรรยา สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527) *รายงานการวิจัยประเมินผลพฤติกรรมการ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการบริหารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาจาก
กรณีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างของจังหวัดบุรีรัมย์ 28 สิงหาคม 2526*
กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2511) *หลักการเมือง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- เชื้อ คงคากุล (2495) *กฎหมายการเลือกตั้ง พระนคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- จิตยา สุวรรณะชญ (2527) *สังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช*
- ดิเรก ชัยนาม (2492) *กฎหมายรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งพิสดาร พระนคร โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- ดวงทิพย์ วรพันธุ์, ชูลีพร เกษ โกวิท และวรรณิ ตำราญเวทย์ (2536) *รายงานการวิจัยเรื่อง พรรค
การเมืองและพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างพรรคการเมืองหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป 2535*
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2532) *"การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมืองไทย" ใน ปัญหาพัฒนา
ทางการเมืองไทย นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช*
- เพิ่มพงษ์ เชาวลิต และศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี (2531) *หาคะแนนอย่างไรให้ได้เป็น ส.ส.*
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์นิติธรรม
- ประหยัด หงษ์ทองคำ (2520) *"ความสำคัญของการเลือกตั้ง" ใน โครงการส่งเสริมความรู้ด้าน
การเมือง และสังคมในระบอบประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร โครงการทดลองหน่วย
ผลิตเอกสาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*

- วรสิทธิ์ โจนพานิช (2526) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผลสะท้อนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ (2527) หนังสือและการพิมพ์ ลพบุรี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูเทพสตรี
- สมบัติ จันทร์วงศ์ (2535) รายงานการวิจัยเรื่อง การเลือกตั้งไทยกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียง : ปัญหาพื้นฐานและแนวทางแก้ไข (Thai election and deviant behavior in campaign practices : fundamental problems and possible solutions)
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527) พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของคนไทย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หยุด แสงอุทัย (2503) หลักธรรมนูญทั่วไป กฎหมายทั่วไป ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พระนคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- หยุด แสงอุทัย (2513) หลักรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งทั่วไป พระนคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- หยุด แสงอุทัย (2524) คำอธิบายหลักเกณฑ์ทั่วไปของการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2521 พระนคร โอเดียนสโตร์
- อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกุล คุปรัตน์ (2521) สื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ การศึกษา กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Downs ,Anthony (1957) *An Economic Theory of Democracy* New York: Harper & Row
- Gary Mauser (1983) *Political Marketing : An Approach to Campaign Strategy* New York Praeger Publishers
- Harrop & Miller (1987) *Elections and Voters :A Comparative Introduction* London Macmillan Education Ltd.,
- Huntngton & Nelson (1976) *No Easy Choice Political Participation in Developing Countries* Cambridge Havard University Press
- Michael ,Rush (1992) *Political Recruitment in Politics and Society* New York: Prentice – Hall, Chapter 7.
- Niemi & Weisberg (1984) *Controversies in Voting Behavior* Washington DC

Congressional Quarterly

Samuel ,A. Johnson(2526) *Compressive Government* New York : Baron's Educational Series, Inc., 1973), p.15. อ้างถึงใน "ไพร์ตัน เตชาเสถียร"การออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอป่าต้วศึกษากรณีการไปออกเสียงเลือกตั้งในอัตราสูง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Schramm, Wibur (1964) *Mass Media and National Development* California Stanford University Press

Seymour-Ure, Colin (1968) *The Press, Policies and the Public*. London P New Fetter Lane,

Sommerlad, E. Lloyd (1966) *The Press in Developing Countries*. Australia Sydney University Press

เว็บไซต์

เว็บไซต์รัฐสภา www.paliament.go.th

เว็บไซต์คณะกรรมการการเลือกตั้ง www.ect.go.th

เว็บไซต์กรมการปกครอง www.dola.go.th

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุดเริ่มต้นของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยที่เป็นรูปธรรมที่สุดแล้วนั้น อาจนับได้ตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ใน พ.ศ. 2440 เมื่อพระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริให้ทดลองจัดตั้งหน่วยการปกครองในระดับท้องถิ่นขึ้นมาแห่งแรกที่กรุงเทพมหานคร เรียกว่า **สุขาภิบาลกรุงเทพ** ตามพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพ ร.ศ. 116 ให้มีหน้าที่สำคัญในการดูแลรักษาความสะอาดในชุมชน รวมทั้งการจัดสร้างและบูรณะสาธารณูปโภคในเขตสุขาภิบาล อย่างเช่น ทำลายขยะมูลฝอย จัดให้มีน้ำดื่มสำหรับประชาชน ควบคุมอาคาร สิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งยกย้ายสิ่งโสโครกและสิ่งก่อความรำคาญแก่ประชาชน เป็นต้น โดยอาศัยงบประมาณจากส่วนกลางทั้งหมด สุขาภิบาลกรุงเทพจึงมีลักษณะเป็นการปกครองท้องถิ่นโดยข้าราชการประจำ ซึ่งประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการแต่อย่างใด

ใน พ.ศ. 2448 จึงได้เกิด **สุขาภิบาลท่าฉลอม** ขึ้นมา จากนั้น พ.ศ. 2451 ได้มีการจัดตั้งสุขาภิบาลขึ้นในหัวเมืองต่างๆ และในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้วยเพราะเห็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยคนในท้องถิ่นเอง จึงได้ตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ. 127 เพื่อให้ทำหน้าที่ในการรักษาความสะอาดในชุมชนของตน การบูรณะและการจัดสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในท้องถิ่น เช่น ถนน ไฟตามเส้นทาง สวนสาธารณะ สนามกีฬา ฯลฯ โดยแบ่งสุขาภิบาลออก 2 ประเภท คือ สุขาภิบาลเมือง และสุขาภิบาลตำบล ซึ่งทั้งสองประเภทนี้ต่างก็มีองค์กรทำงานเพียงชุดเดียว คือ คณะกรรมการสุขาภิบาล รับผิดชอบทั้งด้านนิติบัญญัติและบริหาร ทว่า กรรมการทั้งหมดล้วนเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคทั้งสิ้น

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 รัฐบาลคณะแรกของไทยได้มีนโยบายชัดเจนที่จะกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นด้วยการสถาปนาหน่วยการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นรูปแบบใหม่เช่นในประเทศตะวันตกอย่างฝรั่งเศส ตามแนวคิดของนายปรีดี พนมยงค์ ในปี พ.ศ. 2476 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ขึ้น กำหนดให้มีการจัดระเบียบการบริหารออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค

และส่วนท้องถิ่น และมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ขึ้นใช้บังคับ ซึ่งกำหนดให้ **เทศบาล (Municipality)** มี 3 ระดับ คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เริ่มต้นที่ฐานะสุขาภิบาลที่มีอยู่แล้วในขณะนั้นขึ้นเป็นเทศบาลส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็จะถูกจัดตั้งเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังกำหนดให้เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจอิสระในการจัดทำภารกิจต่างๆ ในเขตเทศบาลนั้น (ตามกฎหมายระบุ) ด้วยงบประมาณของตนเอง โดยมุ่งหมายที่จะพัฒนาการปกครองท้องถิ่นเพียงรูปแบบเดียว คือ เทศบาลเท่านั้น

ตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว เทศบาลถูกแบ่งองค์กรออก 2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนสภาเทศบาล กับส่วนคณะเทศมนตรี โดยที่ฝ่ายแรกจะทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลนั้น ส่วนคณะเทศมนตรีจะทำหน้าที่ด้านบริหาร คณะเทศมนตรีประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีที่ได้รับแต่งตั้งมาจากสมาชิกสภาเทศบาล หรืออาจเรียกว่า ผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม

12 ปี ต่อมา (พ.ศ.2488) เทศบาลทั่วประเทศยังคงมีเพียงร้อยละแห่งเท่านั้น โดยที่เทศบาลอันดับสุดท้ายนั้น ถูกก่อตั้งใน พ.ศ. 2488 หลังจากนั้นก็ไม่มีการก่อตั้งเทศบาลขึ้นอีกเลย อย่างไรก็ตาม ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติเทศบาล และตราขึ้นใหม่อีกหลายครั้ง โดยที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 คือ ฉบับล่าสุด ซึ่งยังคงถูกบังคับใช้มาจนถึงทุกวันนี้ ท่ามกลางการแก้ไขเพิ่มเติมในบางมาตราอีกหลายครั้งหลายครา

กระทั่งใน พ.ศ. 2540 ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการเมืองไทย และคือจุดเปลี่ยนของการปกครองท้องถิ่นของไทยอย่างมากมาย นับแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ด้วยมีกระแสเรียกร้องจากสังคมให้มีการปฏิรูปการเมือง (political reform) อย่างจริงจังก่อนหน้านี้

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ถือว่าเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นอย่างชัดเจน ก็คือ มาตรา 78 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มีใจความสำคัญกำหนดให้ “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”

ตลอดจนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังได้บัญญัติสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นเอาไว้มากมายหลายมาตรา ในหมวด 9 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่มาตรา 282-290 รวม 9 มาตราด้วยกัน โดยที่สำคัญ คือ มาตรา 284 ที่ได้อธิบายถึง

ขอบเขตอำนาจที่มอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยระบุเนื้อหาไว้ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย ย่อมมีความเป็นอิสระ ในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ... การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ”

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยสภาท้องถิ่น และ คณะผู้บริหารท้องถิ่น “มาตรา 285 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือ มาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ”

เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดไว้นั้น จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมีสาระสำคัญหนึ่งได้แก่ ความจำเป็นที่จะต้องกำหนดถึงที่มาของผู้บริหารท้องถิ่นใหม่ ซึ่งแต่เดิมมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม ซึ่งก็คือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากความเห็นชอบของสมาชิกสภาท้องถิ่น และสำหรับความเปลี่ยนแปลงใหม่ ได้แก่ การกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวสามารถที่จะแต่งตั้งรองนายก ที่ปรึกษา และเลขานุการ

เหล่านี้เองทำให้บทบาทและการทำงานหน้าที่ของฝ่ายสภา และคณะผู้บริหารแบ่งแยกกันออกอย่างชัดเจน และทำให้สภาท้องถิ่นสามารถถ่วงดุลและคานอำนาจกับฝ่ายบริหารได้ดีขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยิ่งไปกว่านั้น ตามมาตรา 285 ยังห้ามไม่ให้มีการแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผลทำให้กระทรวงมหาดไทยต้องยกเลิกการเข้าดำรงตำแหน่งของทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และข้าราชการในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในเวลาต่อมา

เพื่อให้เป็นไปตามแรงกระเพื่อมของรัฐธรรมนูญ 2540 ทำให้ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายต่างๆ อันเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นมากมาย (เช่น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543, พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 และ

(ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เป็นต้น) ในระยะปีสองปีต่อมา รวมถึงได้มีการตรากฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอีกหลายฉบับ (เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นต้น) เพื่ออนุวัติให้สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ ในที่สุดจึงได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสำคัญๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกๆ รูปแบบของไทย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีทั้งการยกเลิกองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล การยกฐานะสุขาภิบาลทั้งหมดให้เป็นเทศบาลตำบล การทำให้โครงสร้างสมาชิกสภา อบต. มาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งหมด และคณะกรรมการบริหาร อบต. มาจากความเห็นชอบของสภา อบต. การเพิ่มขอบเขตอำนาจในเชิงพื้นที่ และบทบาทอำนาจในเชิงหน้าที่ให้กับ อบจ. โดยอย่างยิ่งกับความชัดเจนด้านรายได้จากภาษีอากร

ต่อจากนั้น ตามพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2543 ก็ได้ยกเลิกคณะผู้บริหารที่มาจากมติของสภาฯ โดยกำหนดให้นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร จะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ในส่วนหนึ่งก็เพื่อทำให้การเมืองในเทศบาลมีเสถียรภาพมั่นคงยิ่งขึ้นกว่าที่ผ่านมา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยครั้ง จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในทุกๆ เรื่อง ตรงนี้นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์การเมืองท้องถิ่นของไทย ซึ่งเหล่านี้เองทำให้บทบาทและการทำงานหน้าที่ของฝ่ายสภา และคณะผู้บริหารแบ่งแยกกันออกอย่างชัดเจน จากแต่เดิมใช้หลักการบริหารระบบสภา (Parliamentary System) ที่ความสัมพันธ์ของทั้งสองส่วนยังแยกออกจากกันไม่ชัดเจน มีทั้งความทับซ้อนในแง่ตัวบุคคล และความเกี่ยวพันในแง่การทำงาน มาสู่ระบบประธาน (Presidential System) ด้วยเชื่อว่าโครงสร้างเช่นนี้จะส่งผลทำให้สภาท้องถิ่นสามารถถ่วงดุลและคานอำนาจกับฝ่ายบริหารได้ดีขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้ายที่สุด

ในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน การตัดสินใจจะเลือกลงคะแนนให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งนั้น สามารถแบ่งผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนที่มีความตั้งใจจะไปลงคะแนนเลือกผู้สมัครที่ตนชื่นชอบต้องการสนับสนุนแต่แรกเริ่ม อาจจะด้วยเหตุผลที่ชื่นชอบในตัวผู้สมัครหรือกลุ่มการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด การใช้กลยุทธ์ในการหาเสียงเพื่อโน้มน้าวให้การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเดิมจึงเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก กลุ่มประชาชนอีก

กลุ่มคือ กลุ่มที่ยังมิได้ตัดสินใจแน่นอนในการเลือกผู้สมัครคนใดหรือกลุ่มใด การตัดสินใจจึงอาจพิจารณาจากผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร หรือ นโยบายในการบริหารงานในเขตพื้นที่ หากได้รับเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชน ประชาชนกลุ่มนี้ยังรวมถึงกลุ่มที่ไม่สนใจต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งด้วย การใช้กลยุทธ์หาเสียงจึงมีส่วนสำคัญในการโน้มน้าวให้เกิดการตัดสินใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การเลือกใช้สื่อในการหาเสียงเลือกตั้ง ต้องคำนึงถึงการสื่อสารกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ณ ช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น ช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ประชาชนเป้าหมายควรได้รับโอกาสรับข่าวสารที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องการสื่อสารอย่างน้อยที่สุด คือ 1 ครั้ง และมากที่สุด ณ ระยะเวลาที่กำหนด คือต้องคำนึงถึงความบ่อยครั้งหรือความถี่ในการได้รับข่าวสารนั้นด้วยเหตุนี้การเลือกใช้สื่อในการหาเสียงเลือกตั้งจึงต้องมีความพิถีพิถันพอสมควร เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งนั้นมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะทำการศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีอิทธิพลต่อคนในท้องถิ่น เพราะเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นแต่ละแห่ง ดังนั้น การศึกษาอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาบทบาทของกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้เลือกเทศบาลเมืองมาบตาพุด ซึ่งเป็นเทศบาลที่มีการเลือกตั้งไปเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ที่ผ่านมาเป็นกรณีศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

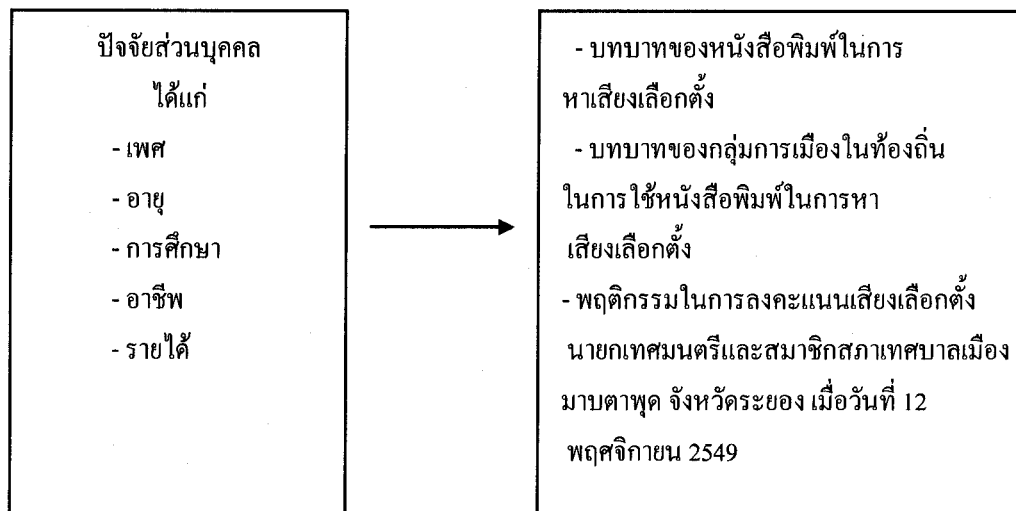
2.2 เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

2.3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

1.4 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นไปตามแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง
2. อายุ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง
3. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง
4. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง
5. รายได้ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง

5. ขอบเขตในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้งครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้อธิบายจากช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 เป็นหลัก โดยเน้นบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับบทบาทของกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยกลุ่มประชากรตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง

6. นิยามศัพท์

หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกตามเวลา และมีการตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญให้กับผู้อ่านได้รับรู้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ระยองนิวส์ เสียงระยอง และประชาไทน์

การหาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหลายคนพยายามที่จะแสดงต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่า เขามีความเหมาะสมที่จะได้รับความไว้วางใจให้ไปทำหน้าที่ผู้แทนในการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแต่ละคน กิจกรรมที่เวลานี้อาจมีได้หลายรูปแบบทั้งที่สามารถเปิดเผยหรือไม่สามารถเปิดเผย หรือทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้

บทบาทของหนังสือพิมพ์ เราสามารถพิจารณาบทบาทของหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ได้ดังนี้

1. หน้าที่ให้ข่าวสาร (Information Function) คือ การค้นคว้าหาข่าวสารความเป็นไปของสังคม แล้วรายงานให้แก่ประชาชนได้รับทราบ ให้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น ที่ไหน อย่างไร และมีผลกระทบหรือความสำคัญกับชีวิตของประชาชนอย่างไร

2. การชี้แจงนโยบาย (Policy Function) คือ การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนโยบาย เพื่อให้ประชาชนเกิดการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เพราะการชี้แจงนโยบายจะทำให้เกิดความร่วมมือในหมู่ประชาชน ซึ่งสื่อมวลชนสามารถที่จะนำข้อมูลจากประชาชนไปสู่ผู้ตัดสินใจวางแผนนโยบาย และในทางเดียวกันก็สามารถชี้แจงนโยบายให้แก่ประชาชนได้รับทราบและเกิดการยอมรับ

3. หน้าที่ให้การศึกษา (Teaching Function) คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในทางตรงและทางอ้อม เพราะสื่อมวลชนจะทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ ทักษะใหม่ๆ ทักษะคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ แก่ประชาชน โดยเป็นทั้งผู้ให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้สอนทักษะต่างๆ เป็นสื่อการเรียน การสอนแบบใหม่รวมถึงการช่วยทำให้การเรียนรู้ของประชาชนรวดเร็วยิ่งขึ้น

4. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Transformation Function) โดยวิธีการนำเสนอของ หนังสือพิมพ์ การเลือกรูปแบบนำเสนอ และการสร้างเนื้อหาที่จูงใจผู้อ่าน จะทำให้ประชาชน ประทับใจและเกิดอารมณ์คล้อยตาม ซึ่งนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน

บทบาทของกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง คือการใช้การ สื่อสารระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงผ่านช่องทางในการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียง ซึ่งในการวิจัยนี้จะจำกัเฉพาะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเท่านั้น

พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หมายถึง ไป หรือ ไม่ไป หรือ ไปแต่ไม่ ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง และไปแล้วมีเหตุผลในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างไร

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

7.1 ทำให้ทราบถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

7.2 ทำให้ทราบถึงบทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ในการหา เสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

7.3 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและ สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

7.4 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิก นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด ” เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และบทบาทของหนังสือพิมพ์ทั่วไปและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
3. แนวคิดเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้ง
5. แนวคิดความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์
6. ข้อมูลเกี่ยวกับเทศบาลเมืองมาบตาพุด
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และบทบาทของหนังสือพิมพ์ทั่วไปและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และบทบาทของหนังสือพิมพ์ทั่วไป

สำหรับสิ่งประดิษฐ์ที่มีการบันทึกไว้ว่าเป็นเครื่องมือของการสื่อสารมวลชนประเภทแรกคือ “สิ่งพิมพ์” ที่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ ค.ศ.868 โดยวางเฉียะ (Wang Chieh) ที่ได้ตีพิมพ์หนังสือขึ้นเป็นเล่มแรก ชื่อ วัชรสูตร (Diamond Sutra) จนกระทั่งประมาณ ค.ศ.1041-1049 ชาวจีนชื่อ ไปเซ็ง (Pi Sheng) ได้ประดิษฐ์ตัวพิมพ์ขึ้นเป็นตัวๆ เรียงกันที่ปัจจุบันเรียกว่า “ตัวเรียง” (Movable Type) โดยใช้ดินเหนียวปั้นเป็นแท่งแล้วแกะเป็นตัวหนังสือนำไปตากให้แห้งและเผาไฟ (วัลลภ สวัสดิวัลลภ 2527 : 25) สำหรับการพิมพ์ของตะวันตกก็ได้เริ่มขึ้นเมื่อ โจฮัน กูเตินเบิร์ก (Johann Gutenberg) ได้คิดค้นและพัฒนากระบวนการพิมพ์ที่สมบูรณ์แบบมากขึ้น และได้ตีพิมพ์หนังสือเล่มแรกคือ คัมภีร์ 42 บรรทัด (42 Line Bible) หรือที่รู้จักในนามว่า “คัมภีร์กูเตินเบิร์ก” อันส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ และถือกำเนิดสิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่างๆ ตามมามากมาย

รวมทั้งหนังสือพิมพ์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นสื่อมวลชนประเภทแรกที่เกิดขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และบริการ โฆษณาต่างๆ และหนังสือพิมพ์จึงกลายเป็นตัวกลางของสังคมนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

พัฒนาการของหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยนั้น เริ่มมาจากสิ่งที่เรียกว่า “ใบบอก” ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนประเภทเดียวที่พระมหากษัตริย์และรัฐบาลใช้ในการติดต่อสื่อสารกับประชาชน โดยใบบอกดังกล่าวมีลักษณะเป็นคำสั่งหรือกฎหมายที่เป็นการสื่อสารจากบนลงล่างเพียงทางเดียวเท่านั้น ข้าราชการหรือประชาชนจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นก็ด้วยการถวายฎีกาหรือส่งบัตรสนเท่ห์เท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติก็ยังเป็นไปได้ยาก (กรมศิลปากร 2511 : 150)

สำหรับกิจการหนังสือพิมพ์ที่เป็นรูปธรรมในประเทศไทยเริ่มเกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ แคน บีช แบริดลีย์ (Dan Beach Bradley) มิชชันนารีชาวอเมริกันได้นำเครื่องพิมพ์จากสิงคโปร์เข้ามาในกรุงเทพฯ และได้ออกหนังสือพิมพ์ฉบับแรกชื่อ “บางกอก ริกอร์ดเดอร์” เมื่อ พ.ศ. 2387 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเผยแพร่ศาสนา แม้ว่าผลประโยชน์ขาดทุนก็ตาม ซึ่งหลังจากมีการวางจำหน่ายในระยะหนึ่งก็ได้พัฒนามาเป็นหนังสือพิมพ์ที่ดำเนินงานโดยเชื้อพระวงศ์ ขุนนาง และเอกชนตามลำดับ

ในระบบการปกครองของทุกประเทศที่ไม่ว่าจะมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงไร ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความสำคัญของประชาชนมากกว่าระบบการปกครองในอดีต เพราะประชาชนกลายเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความตื่นตัวมากขึ้น แทนที่จะปล่อยให้ชนชั้นปกครองบริหารประเทศไปโดยลำพังเหมือนสมัยก่อน ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและรัฐบาลจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างกัน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปกครองและการพัฒนาการเมือง ซึ่งสถาบันที่สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ดียิ่งสถาบันหนึ่งคือ “หนังสือพิมพ์” ดังจะเห็นได้จากขอบเขตและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ ซีมัวร์-เออร์ (Seymour-Ure) อธิบายไว้ ดังนี้ (Seymour-Ure 1968 : 35)

1. หนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างรัฐบาลกับประชาชน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและความคิดเห็นสู่กันและกัน โดยพยายามชี้ให้ประชาชนมองเห็นได้ว่ามีอะไรสำคัญเกิดขึ้นในสังคมและชี้ให้รัฐบาลมองเห็นช่องทางที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่สร้างประชาคมติจากการแสดงข้อคิดเห็นต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ โดยที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับต้องมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และให้ความสำคัญกับเรื่องที่เหมาะสม

3. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่รักษา (Guardian) ผลประโยชน์ของประชาชน โดยการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองให้กระทำหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างแท้จริงซึ่งหนังสือพิมพ์จะมีเครื่องมือสำคัญ เพื่อตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมดังกล่าวผ่านกระบวนการเปิดโปงพฤติกรรมอันทุจริตของนักการเมืองผ่านสาธารณะ โดยอาจเป็นการตั้งข้อสงสัยหรือการสร้างแรงกดดัน (Pressure) จากประชาชนเพื่อให้สามารถยุติการกระทำอันทุจริตของนักการเมืองได้ เช่นเดียวกับงานของซีมัวร์-เออร์ (Seymour-Ure) มีงานของวิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Shramm) ที่เห็นว่าหนังสือพิมพ์เป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งประชาชนขาดความเข้มแข็ง ทำให้สถาบันหนังสือพิมพ์ยังมีความสำคัญเป็นพิเศษ โดยอาจสรุปได้จากที่วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Shramm) กล่าวไว้ ดังนี้ (Wilbur Shramm 1964 : 47)

1. สถาบันหนังสือพิมพ์เป็นสะพานเชื่อมระหว่างสังคมเก่ากับสังคมใหม่ (Bridge the transition between traditional and modern society) ที่มีแนวคิด วิถีความเป็นอยู่ และมุมมองต่างๆ ให้สามารถเกิดความเข้าใจและประสานเข้ากันได้อย่างกลมกลืน

2. สถาบันหนังสือพิมพ์สามารถดึงความสนใจ (The media can focus attention) ของประชาชนให้มาอยู่รวมกันที่การพัฒนาประเทศได้

3. สถาบันหนังสือพิมพ์สามารถกระตุ้นประชาชนให้เกิดความปรารถนา (The massmedia can raise aspiration) ที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิมเพื่อใหการพัฒนาสามารถเป็นไปได้

จากข้อสรุปดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ในประเทศกำลังพัฒนาเป็นตัวจักรสำคัญในการสร้างความรู้สึที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติ สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้นำประเทศ และสร้างความเข้มแข็งของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไปในทางที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม สถาบันหนังสือพิมพ์จะทำหน้าที่ได้มากน้อยเพียงใด ยังขึ้นอยู่กับรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและรัฐบาล หากรัฐบาลปกครองด้วยระบอบเผด็จการเสียงของประชาชนผ่านทางหนังสือพิมพ์ย่อมมีความหมายน้อย เพราะหนังสือพิมพ์จะมีโอกาสถูกกดดันทางการเมืองได้มาก และรัฐบาลก็สามารถตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเสียงของประชาชนมากนักในทางตรงข้ามหากรัฐบาลปกครองด้วยระบบรัฐสภาและเป็นประชาธิปไตยหนังสือพิมพ์จะมีสิทธิ เสรีภาพและอิทธิพลค่อนข้างมาก ขณะที่การตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาลก็ย่อมต้องอาศัยแรงสนับสนุนจากประชาชนที่มีสถาบันหนังสือพิมพ์เข้ามาบทบาทเป็นสื่อกลาง ผลที่ตามมาคือในประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ รัฐบาลกลับเข้าไปทำหน้าที่ดำเนินงานหนังสือพิมพ์เสียเอง โดยมักอ้างเสถียรภาพทางการเมืองหรือความจำเป็นอื่นๆ หรือก็อาจเป็นการสนับสนุนในด้านอื่น เพื่อให้หนังสือพิมพ์เป็นปากเสียงของตน นอกจากนี้

โครงสร้างทางสังคมของประเทศกำลังพัฒนาที่ยังไม่มีส่วนเกี่ยวพันให้หนังสือพิมพ์ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เพื่อเป็นอำนาจการต่อรองกับรัฐบาลเหมือนอย่างในประเทศพัฒนาแล้วเท่าที่ควร สำหรับสาเหตุสำคัญที่ทำให้สถาบันหนังสือพิมพ์ในประเทศกำลังพัฒนามักถูกมองข้ามได้แก่

1. เนื่องจากบทบาทของหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่วัดได้ยากและไม่สามารถมองเห็นทำให้บทบาทของหนังสือพิมพ์มีไม่เด่นชัด โดยเฉพาะในสังคมที่ประชาชนยังขาดการศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก
2. การต่อสู้ของหนังสือพิมพ์เพื่อประชาชน เป็นการต่อสู้ที่กระจัดกระจายและไม่มีกรรวมกลุ่ม ทำให้การต่อสู้ส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร
3. หนังสือพิมพ์ในประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มักไม่ค่อยมีคุณภาพ จึงทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาในสถาบันหนังสือพิมพ์

สำหรับสถาบันหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยมีลักษณะทั่วไปคล้ายกับในประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ โดยสามารถพิจารณาบทบาทที่มีความสำคัญได้ดังต่อไปนี้ (Sommerlad 1966 : 30)

1. หนังสือพิมพ์ไทยเป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐบาลและประชาชน (Channel of Communications) โดยเป็นผู้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสาร และทรรศนะทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลในการตัดสินใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลหรือนักการเมือง ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็สามารถรวมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับการเมืองไปสู่รัฐบาลผ่านทางหนังสือพิมพ์ได้เช่นกันและในบทบาทที่หนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางการสื่อสารระหว่างบุคคลสองกลุ่มดังกล่าว หนังสือพิมพ์จึงควรวางตัวเป็นกลาง (Neutral) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยความเป็นกลางนั้น อาจพิจารณาได้จากเนื้อหาของหน้ากระดาษ (Space) ที่นำเสนอข่าว หรือค่านิยมของตัวบรรณาธิการเอง (Value of the Editor) ในการพิจารณาความสำคัญ การเลือก หรือการละเว้นเรื่องราวต่างๆ ก็ได้

2. บทบาทในการตรวจการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล (Watchdog of the Government) เนื่องจากบทบาทของการเป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐบาลและประชาชน ทำให้หนังสือพิมพ์ควรวางตัวเป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนที่มีความเห็นเป็นของตนเอง และให้ความสำคัญกับเรื่องราวที่เหมาะสมด้วย (Seymour-Ure 1968 : 48) ซึ่งหมายความว่าหนังสือพิมพ์ควรจะต้องติดตาม ดูแล และรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ของประชาชนซึ่งเป็นผู้อ่านด้วย โดยอาศัยอำนาจของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว สถาบันหนังสือพิมพ์จึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลสถาบัน

หนึ่ง จนได้มีผู้จัดสถาบันหนังสือพิมพ์ไว้เป็นหนึ่งในสถาบันทางการเมืองอันดับที่ 4 รองจากรัฐสภาผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ รัฐบาลผู้ใช้อำนาจบริหาร และศาลผู้ใช้อำนาจตุลาการ

3. บทบาทในการให้ความรู้ทางการเมือง (Political Educator) ซึ่งการให้ความรู้ทางการเมืองของหนังสือพิมพ์นี้เป็นการให้การศึกษาแก่บุคคลทั่วไป ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นบุคคลเหล่านั้นให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตนเองให้เข้ากับระเบียบสังคมใหม่ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยประชาชนต้องทำความเข้าใจและปรับตนเองให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปให้ได้ การพิสูจน์ผลการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในบทบาทนี้เป็นเรื่องยาก แต่ก็อาจทำได้จากการพิจารณาปฏิกริยาของประชาชนโดยทั่วไปในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญๆ ซึ่งหากประชาชนได้แสดงปฏิกริยาทางการเมืองมาก เช่น จากการเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็นมายังหนังสือพิมพ์ การเรียกร้องสิทธิบางประการ ก็ย่อมแสดงว่าหนังสือพิมพ์ได้มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของพวกเขาแล้ว เป็นต้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นสื่อมวลชนที่มีความเก่าแก่ที่สุดของท้องถิ่นไทย โดยถือกำเนิดมากกว่า 40 ปี แล้วในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา พัฒนาการของสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นไปอย่างล่าช้าโดยมีหลายเหตุปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง

ปัจจัยประการหนึ่ง ที่ทำให้พัฒนาการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นไปด้วยความล่าช้า น่าจะมาจากความร่วมมืออำนาจทางการปกครองของรัฐไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 จนกระทั่ง พ.ศ. 2540 การตัดสินใจต่างๆ ที่มีผลต่อท้องถิ่นเกิดขึ้นในกรุงเทพฯ ขณะเดียวกัน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลวง ความสนใจของประชาชนในท้องถิ่น จึงให้ความสำคัญกับหนังสือพิมพ์ระดับชาติมากกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จากปัจจัยหลักทั้งทางด้านการเมืองการปกครองและด้านเศรษฐกิจดังกล่าว มีผลให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องพึ่งพิงอำนาจการเมืองในท้องถิ่น และอำนาจทางการปกครองจากส่วนราชการในภูมิภาคที่ถูกกำกับโดยตรงจากราชการส่วนกลาง

ความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับผู้อุปถัมภ์ที่อยู่ในภาคการเมืองและส่วนราชการ มากกว่าการอาศัยรายได้จากโฆษณาที่เป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ เพราะธุรกิจนี้ในท้องถิ่นมีจำนวนน้อยและไม่จำเป็นต้องพึ่งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่ได้รับความนิยมนอกจากผู้บริโภคน้อยกว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นได้มากกว่า

นอกจากนี้กระบวนการให้การศึกษาอบรม หรือพัฒนาทักษะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยสถาบันการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์-วารสารศาสตร์ และสมาคมวิชาชีพในส่วนภูมิภาค ก็ไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นไปอย่างล่าช้า อย่างไรก็ตามจากกระแสการปฏิรูปการเมืองที่ส่งผลให้เกิดข้อเรียกร้องในการปฏิรูปสื่อมวลชน ทำให้เกิดการปรับตัวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. เกิดหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแนวใหม่ ที่นำแนวคิดเรื่องสื่อประชาสังคม ที่เน้นการให้สื่อมวลชนรับใช้ชุมชนมากกว่ากลุ่มผู้มีอำนาจในท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์โพกัสภาคใต้ (โพกัสสงขลาเดิม)ที่จังหวัดสงขลา

2. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกระแสหลักที่เน้นข่าวอาชญากรรม และการเมืองท้องถิ่น เริ่มปรับตัวมาให้ความสำคัญกับข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ เชียงใหม่นิวส์ และภาคเหนือรายวันในจังหวัดเชียงใหม่ หนังสือพิมพ์ประชาชาติ จังหวัดตราด หนังสือพิมพ์ศรีราชา จังหวัดชลบุรี หนังสือพิมพ์เพชรภูมิ จังหวัดเพชรบุรี หนังสือพิมพ์ก้าวหน้า จังหวัดราชบุรี เป็นต้น

3. เกิดหนังสือพิมพ์ที่เน้นการสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค เช่น เชียงใหม่ นครราชสีมา อุบลราชธานี และหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และจังหวัดภูเก็ต แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในกลุ่มนี้ เน้นการรับใช้ภาคธุรกิจมาจนฉบับมีรูปแบบเป็นเหมือนเอกสารประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานเอกชนต่างๆ โดยไม่ให้ความสำคัญกับการรับใช้ชุมชน ซึ่งเชื่อว่าในที่สุดแล้วความไม่เป็นที่พอใจของหนังสือพิมพ์กลุ่มนี้ ประกอบกับกระแสความต้องการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เสนอข่าวสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม น่าจะทำให้ภาคธุรกิจหยุดการสนับสนุนหนังสือพิมพ์กลุ่มดังกล่าว หากพบว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีความเป็นมืออาชีพเข้ามาทดแทน

4. หนังสือพิมพ์รายปักษ์ หรือรายสัปดาห์ ที่เน้นข่าวของส่วนราชการ และข่าวอาชญากรรม ยังคงเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งเชื่อว่า หากหนังสือพิมพ์เหล่านี้ไม่ปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงอันเกิดมาจากการปฏิรูปในด้านต่างๆ แล้ว หนังสือพิมพ์กลุ่มเดิมนี้อาจจะค่อยๆ หายไปเมื่อมีหนังสือพิมพ์ในแนวสื่อประชาสังคม เข้ามาแทนที่

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

หลักการสำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้แก่การที่รัฐให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองจำเป็นต้องปกครองประเทศให้เป็นไปตามผลประโยชน์ และความต้องการของประชาชนผู้ให้อำนาจ และให้ความยินยอมในการที่รัฐบาลจะใช้อำนาจทางการเมืองกับผู้ได้ปกครอง วิธีการที่ใช้อำนาจจะแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียดแต่ที่สำคัญคือการให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกตั้ง มีสิทธิในการรวมกลุ่มทางการเมืองและสมัครแข่งขันรับเลือกตั้ง และตามหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งนับได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สามารถทำให้ระดมมติมหาชน และสร้างความชอบธรรมในการปกครองให้เกิดขึ้นได้อย่างดีเยี่ยม

ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญของทุกประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) โดยการเลือกสรรตัวแทนของตนไปทำหน้าที่ทางการเมืองแทนตน รวมทั้งเป็นการระดมมติมหาชนและสร้างความชอบธรรมให้เพิ่มขึ้น

โดยทั่วไปแล้วการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีปัจจัยเกี่ยวข้องกันอย่างซับซ้อน ยังเป็นการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันกันทางการเมืองสูงแล้วยังมีการใช้เทคนิคและกลยุทธ์นโยบายชนิดต่างๆ ในกิจกรรมการเลือกตั้งสูงตามไปด้วย นักรัฐศาสตร์ให้ข้อสังเกตว่าการเลือกตั้งในปัจจุบันนับวันจะมีความซับซ้อน หรือมีปัจจัยเกี่ยวเนื่องมากยิ่งขึ้น เป็นต้นว่ามีคนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งจำนวนมาก จนสร้างความสำคัญให้แก่องค์กรต่างๆ ทางการเมืองมากขึ้น และที่สำคัญคือการเลือกตั้งได้สร้างความชอบธรรมให้กับการปกครองสมัยใหม่ได้อย่างดีเยี่ยม สามารถกำหนดได้อย่างเฉียบขาดปราศจากการโต้แย้งว่าจะให้ใคร หรือกลุ่มใดเป็นผู้ปกครองจึงจะมีความเหมาะสม (จรรยา สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527 : 11)

2.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของการเลือกตั้งไว้ดังนี้

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2532 : 20) กล่าวว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง (demand) หรือสนับสนุน (support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

จรรยา สุภาพ (จรรยา สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527 : 28) กล่าวว่า การเลือกตั้ง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในการเลือกสรรและกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ ที่จะมา บริหารงานสาธารณะ การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยจะต้องเป็นความลับ และราษฎรมีโอกาสเลือก โดยเสรี

2.2 ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การปกครองที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันก็คือ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีได้หมายถึง การที่ประชาชนไปลงคะแนนเสียง (voting) เลือกตัวแทนแต่เพียงอย่างเดียวหากแต่ มีความหมายที่ลึกซึ้งยิ่งไปกว่านั้นอีก กล่าวคือ การเลือกตั้งยังหมายถึงผลที่ได้จากการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งของประชาชนอีกด้วยผลการเลือกตั้งของประชาชนนี้หากพิจารณาให้ลึกซึ้งจะพบว่า เป็น การแสดงออกถึงการยอมรับว่า อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน และเป็นโอกาสให้ ประชาชนมีอำนาจที่จะดำเนินการดังนี้ คือ

1. เลือกผู้แทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ แทนตนในการดำเนินกิจการทางการเมือง เช่น การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล
2. เลือกรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือปกครองประเทศ
3. กำหนดนโยบายที่จะใช้ปกครองประเทศ

เพราะฉะนั้นความสำคัญของการเลือกตั้งจึงกล่าวได้ว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของ ประชาชนนั้น เป็นการตัดสินใจทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อระบบการเมือง เพราะการตัดสินใจนี้ จะนำมาซึ่งการคัดเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาล ตลอดจนนโยบายในการบริหารประเทศ (political recruitment) (Michael Rush 1992 : 7)

2.3 หลักการเลือกตั้ง

นักกฎหมายมหาชน และนักรัฐศาสตร์ มักจะอ้างที่มาของหลักการเลือกตั้ง ซึ่งเป็น เจตนารมณ์หลักของการเลือกตั้งว่า ปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 21 ซึ่ง ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิในการปกครองตนเองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน โดยมีกระบวนการเลือกตั้งที่แท้จริงรองรับ การเลือกตั้งดังกล่าวต้องเป็นกลาง มีคุณภาพสูง และมี คุณสมบัติที่ไม่เบี่ยงเบนไปจากหลักการ กล่าวคือ ต้องเป็นการเลือกตั้งอย่างลับ (secret) มีความเป็น อิสระเสรี (freedom) เป็นวาระ (period) อย่างเสมอภาค (equal suffrage) เป็นการทั่วไป (universal suffrage) และเป็นการเลือกตั้งที่แท้จริง (genuine election)

(United Nations.General Assembly, "Universal declaration of human rights 1948," (United Nations Department of public information, 1949) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Declaration of Human Right, 1948) มาตรา 21 ระบุว่า

1. Everyone has the right to take part in the government of his country , directly or through freely chosen representatives.
2. Everyone has the right of equal access to public service in his country.
3. The will of the people shall be the basic of the authority of government ; this will shall be expressed in periodic and genuine elections which shall be equal suffrage and shall be held by secret vote or by equivalent free voting procedures.

หลักทั้ง 6 ประการนี้ดูเป็นเรื่องง่ายแต่มีนัยเชิงปฏิบัติที่จะนำไปสู่การซ่อนเร้นหรือเบี่ยงเบนเจตนารมณ์ ซึ่งนำไปสู่การเลือกตั้งที่ไม่สุจริตเที่ยงธรรมขึ้นได้โดยง่าย

การเลือกตั้งคือองค์ประกอบสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยทางผู้แทน (representative democracy) ทั้งนี้ก็เพราะการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองปกครอง หรือใช้อำนาจแทนพวกเขา (ประมวล ทอธรรมนูญ และคณะ 2531 : 91) แต่ทว่าการเลือกตั้งจะมีความหมายและถือว่าเป็นฐานที่มาของความชอบธรรมได้ อำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองนั้นจะต้องมีลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลดังต่อไปนี้ (ประมวล ทอธรรมนูญ และคณะ : 2531)

1. ความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายถึง การแสดงเจตนารมณ์ในการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปอย่างอิสระเสรีปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้อามิสสินจ้าง หรือการใช้อิทธิพลบีบบังคับ

2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา หมายถึง การจัดให้มีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครองว่าได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่ และเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาความชอบธรรมในการใช้อำนาจของผู้ปกครองและเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสสามารถเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครองได้โดยสันติวิธี ผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างที่อยู่ในอำนาจ เมื่อครบวาระแล้วก็มีโอกาสได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่

3. การเลือกตั้งที่ยุติธรรม หมายถึง การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์เหลี่ยมทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม เช่น นักการเมืองที่อยู่ในตำแหน่งใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนสนับสนุน หรือผู้ที่มีกำลังทางเศรษฐกิจเข้มแข็งกว่าใช้เงินทองทุ่มหาเสียง หรือซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเอง หรือสนับสนุนผู้สมัคร นอกจากนี้การต่อสู้แข่งขัน

ระหว่างผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองจะต้องเป็นไปอย่างอิสระเสรีภายในขอบเขตของกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีพื้นฐานอยู่บนความยุติธรรมและความเสมอภาค

4. หลักการให้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป หมายถึง การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเนื่องจากเพศ สีผิว สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ เงื่อนไขข้อนี้มีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่า สิทธิในการมีส่วนร่วมใช้อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคน

5. หลักความเสมอภาค หมายถึง การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญและได้รับความยอมรับโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าผู้เลือกตั้งนั้นจะมีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างไร มาตรการในการให้ความเสมอภาค เช่นการให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่งๆ ลงคะแนนเสียงได้เพียงหนึ่งคะแนน (one man one vote) และคะแนนเสียงทุกๆ คะแนนมีความสำคัญเท่ากัน เป็นต้น

6. หลักการลงคะแนนลับ หมายถึง การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด และได้รับการปกป้องพิทักษ์โดยการออกเสียงลับ ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ปราศจากการข่มขู่บีบบังคับจากอิทธิพลใดๆ ที่จะเกิดผลกระทบต่อเสรีภาพของผู้เลือกตั้ง

สำหรับประเทศไทยนั้น หากพิจารณาตามแนวทางนี้ จะเห็นได้ชัดว่าการเลือกตั้งทั่วไปหลายครั้งที่ผ่านมา หาได้เป็นการเลือกตั้งที่มีความหมายทางการเมืองอย่างแท้จริงแต่อย่างใด

ประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยความยินยอมจากประชาชน ซึ่งเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและมีเหตุผล ตลอดจนเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ และตกลงวางหลักเกณฑ์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม การปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถได้เสนอตัวเข้ารับใช้ส่วนรวมโดยการสมัครรับเลือกตั้งและให้ประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยของตน โดยการพิจารณาเลือกบุคคลที่เห็นว่าสมควรจะเป็นตัวแทนการเลือกตั้งจึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแสดงบทบาททางการเมือง ช่วยกันรับผิดชอบต่อประเทศชาติ และยังเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนที่รัฐบาลจะต้องตระหนักและยึดถือเป็นเรื่องสำคัญ ประเทศเสรีประชาธิปไตยทุกประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งมาก

นอกจากนี้การเลือกตั้งยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการปกครองบริหารประเทศของตนนั้นเป็นอย่างไรถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กล่าวคือ การเข้าปฏิบัติหน้าที่ก็เพราะได้รับการกลั่นกรองและยอมรับจากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ ขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงความชอบธรรมในการ

ได้มาซึ่งอำนาจเพื่อให้สามารถปกครองประเทศยอมรับ อย่างไรก็ตามการอยู่ในอำนาจจำเป็นต้องมีวาระแห่งการอยู่ในอำนาจ การเปลี่ยนแปลงของการอยู่ในอำนาจดังกล่าวก็โดยวิธีการเลือกตั้ง

2.4 ระบบการเลือกตั้ง

ตารางที่ 2.1 ระบบการเลือกตั้ง

ระบบการเลือกตั้ง	แบบ	วิธีการนับคะแนน	คำอธิบาย
first-past-the-post (FPTP)	หนึ่งเขต หนึ่งคน	เสียงข้างมาก	ผู้สมัครที่ได้รับเลือกจะต้องมีคะแนนมากกว่าผู้สมัครที่เป็นเสียงข้างน้อย
two-round system (TRS)	หนึ่งเขต หนึ่งคน	เสียงเกินกึ่งหนึ่ง	มีการเลือกตั้งรอบที่สองเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด 2 คน เพื่อให้แน่ใจว่าได้ผู้ที่มีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง
alternative vote (AV), or instant runoff	หนึ่งเขต หนึ่งคน	เสียงเกินกึ่งหนึ่ง	ผู้ลงคะแนนจะต้องเรียงลำดับผู้สมัครทั้งหมด ถ้าไม่มีใครได้รับเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ผู้ได้อันดับสุดท้ายจะถูกตัดออกและมีการเรียงลำดับใหม่ จนกระทั่งได้ผู้ที่มีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง
block vote (BV)	หนึ่งเขต หลายคน	เสียงข้างมาก	ผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครหลายคนตามจำนวนที่นั่งที่จะมีได้ ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับเลือก
single non-transferable vote (SNTV)	หนึ่งเขต หลายคน	กึ่งสัดส่วน	ผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครคนเดียวจากจำนวนที่นั่งที่จะมีได้ ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับเลือก
single transferable vote (STV), also known as preference or choice voting	หนึ่งเขต หลายคน	สัดส่วน	ผู้ลงคะแนนจะต้องเรียงลำดับผู้สมัครทั้งหมด ผู้สมัครที่ได้อันดับหนึ่งจะได้รับเลือก ผู้ได้อันดับสุดท้ายจะถูกตัดออกและมีการเรียงลำดับใหม่ จนกระทั่งมีผู้ได้รับเลือกครบตามจำนวนที่นั่งที่จะมีได้
mixed member proportional (MMP)	ผสม	สัดส่วน	ผู้ได้รับเลือกตั้งจะประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกจากแบบหนึ่งเขตหนึ่งคน โดยวิธีเสียงข้างมากและเสียงเกินกึ่งหนึ่ง และแบบหนึ่งเขตหลายคน โดยวิธีสัดส่วน จำนวนที่นั่งจากวิธีสัดส่วนที่หายไป จะถูกชดเชยด้วยผู้ได้รับเลือกจากแบบหนึ่งเขตหนึ่งคน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

parallel	ผสม	กึ่ง สัดส่วน	ผู้ได้รับเลือกตั้งจะประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกจากแบบ หนึ่งเขตหนึ่งคน โดยวิธีเสียงข้างมากและเสียงเกินกึ่ง หนึ่ง และแบบหนึ่งเขตหลายคน โดยวิธีสัดส่วน ที่นั่ง ของแบบสัดส่วนจะเป็นอิสระจากแบบหนึ่งเขตหนึ่งคน
party list	หนึ่งเขต หลายคน	สัดส่วน	ผู้ลงคะแนนจะเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรค จำนวนที่นั่งจะถูกคำนวณจากคะแนนที่พรรคได้รับและ มีการเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตามบัญชีรายชื่อ

แหล่งที่มา : <http://worldpolicy.org/americas/democracy/types.html> [9 February 2002]

หากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในระบบการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการในการเลือกสรรผู้บริหารประเทศ โดยอำนาจอันชอบธรรมจากประชาชน ตลอดจนเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด โดยมีกระบวนการในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างพรรคและผู้สมัครกับประชาชน

2.5 สภาพของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สภาพของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อาจพิจารณาได้ 2 แห่ง คือ (หยุด แสงอุทัย 2503 : 471) พิจารณาในแง่กฎหมาย และพิจารณาในแง่ความคิดในทางทฤษฎีหรือในทางปรัชญา สภาพของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพิจารณาในแง่กฎหมายได้ 3 ประการคือ

1. สภาพของการลงคะแนนเสียงเป็นสิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่จะถือว่าเป็น "สิทธิ" กล่าวคือ กฎหมายรองรับว่าประโยชน์นั้นมีอยู่ เป็นต้นว่า การที่กฎหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ย่อมเป็นประโยชน์ของบุคคลนั้น เพราะคะแนนเสียงของบุคคลนั้น อาจทำให้ผู้ที่ได้ลงคะแนนเสียงให้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทน นอกจากนี้กฎหมายยังป้องกันการละเมิดในประโยชน์นั้นซึ่งถือว่าเป็นสิทธิในการเลือกตั้ง

2. สภาพของการลงคะแนนเสียงเป็นเอกสิทธิ หมายถึงการที่บุคคลได้รับมาซึ่งเสรีภาพที่จะไม่ให้บุคคลอื่นสอดเข้ามาเกี่ยวข้องในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. สภาพของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เป็นหน้าที่ ในที่นี้คำว่า "หน้าที่" หมายถึง การที่บุคคลจำต้องกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อยากรู้ก็ตามการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะมีสภาพเป็น "หน้าที่" หรือไม่ ขึ้นอยู่ที่ว่ากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง บังคับว่าบุคคลต้องไปใช้สิทธิหรือไม่

สภาพของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พิจารณาในแง่ความคิดเห็นในทางทฤษฎี หรือในทางปรัชญา แบ่งออกได้ 3 ประการ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามกฎหมายธรรมชาติ สิทธิดังกล่าวเกิดมาพร้อมกับบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของรัฐ เมื่อบุคคลในรัฐมีอายุพอสมควรที่จะรับผิดชอบได้และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้ว ก็มีสิทธิเลือกตั้งได้

2. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นอำนาจหน้าที่ (function) ที่ให้เอกชนแต่ละคนปฏิบัติกรให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยที่สวัสดิภาพของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับกรปฏิบัติกรให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่อย่างฉลาด ฉะนั้นกรที่จะให้ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแก่บุคคลจึงจำกัดเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่นี้ให้ดีเท่านั้น

3. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิที่จะคัดค้านกรกระทำกล่าวคือ เมื่อถึงเวลาละคะแนนเสียงเลือกตั้ง ถ้าบุคคลไม่เห็นด้วยกับกรกระทำของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานใด ก็ไม่ลงคะแนนเสียงสนับสนุนพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานนั้น

2.6 วิธีการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งในประเทศต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีวิธีการให้ได้มาซึ่งผู้แทนราษฎรแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุดมการณ์ หรือนโยบายของประเทศนั้นๆว่าจะเห็นว่าระบบใดมีประสิทธิภาพและได้ผู้แทนที่ดี มีคุณธรรม ระบบการเลือกตั้งมีหลักเกณฑ์ กรนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง 2 ระบบใหญ่ๆ คือ

การเลือกตั้งตามเสียงข้างมาก (Majority representation) หมายถึง วิธีการเลือกตั้งซึ่งได้แบ่งอาณาเขตของประเทศออกเป็นหลายเขตเลือกตั้ง โดยปกติ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ย่อมสมัครรับเลือกตั้ง ได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว และราษฎรอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ลงคะแนนเสียงได้เฉพาะในเขตเลือกตั้งนั้น ส่วนผู้ได้รับเลือกตั้งก็คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงมากในเขตเลือกตั้งเขตหนึ่งๆ การเลือกตั้งตามเสียงข้างมากแบ่งออกได้ 2 วิธีคือ

1. วิธีการเลือกตั้งตามเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด (Absolute Majority) หมายถึง ผู้ได้รับเลือกตั้งต้องมีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาลงคะแนนเสียงทั้งหมด

2. วิธีการเลือกตั้งตามเสียงข้างมากที่สุด (Relative Majority) เป็นระบบการเลือกตั้งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้คะแนนเสียงมากกว่าผู้อื่นแม้จะไม่เกินกึ่งหนึ่งของคะแนนเสียงทั้งหมด ผู้นั้นย่อมได้รับเลือกตั้ง

การเลือกตั้งตามสัดส่วน (Proportional representation) หมายความว่า การเลือกตั้งที่ยังผลให้มีผู้แทนราษฎรตามส่วนแห่งคะแนนเสียงทั้งหมด กล่าวคือ ที่นั่งในสภาอาจจะถูกแบ่งสันปันส่วนตามของจำนวนเสียงสนับสนุนทั้งหมดที่แต่ละพรรคที่แต่ละพรรคได้รับการเลือกตั้งในระบบนี้ฝ่ายที่ได้รับคะแนนเสียงข้างน้อยย่อมมีโอกาสได้ที่นั่งในสภาตามส่วนคะแนนของตน ซึ่งแบ่งออกได้ 3 วิธีคือ 1. วิธีของแฮร์ (Thomas Hare) 2. วิธีของเฮาเกนบัค บิชอป (Hagenbak-Bischoff) 3. วิธีของด็องคท์ (D'hondt)

2.7 แบบของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งโดยทั่วไปจำแนกออกได้เป็น 3 แบบ คือ (หยุด แสงอุทัย 2503 : 155)

1. การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) คือ การเลือกตั้งซึ่งมีการประกาศกำหนดวันและเวลาการเลือกตั้ง ให้ราษฎรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพร้อม ๆ กันทั่วประเทศ
2. การเลือกตั้งซ่อม (By-Election) คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาแทนสมาชิกสภาบางที่ขาดสมาชิกภาพไปโดยการตาย ลาออก หรือขาดจากสมาชิกภาพเพราะเหตุอื่น เช่น ถูกศาลจำคุก หรือให้เป็นบุคคลล้มละลาย หรือขาดคุณสมบัติ สมาชิกสภาที่ได้รับเลือกตั้ง ขึ้นมาด้วยกรณีนี้จะมีอายุของสมาชิกภาพเท่ากับเวลาที่ยังเหลืออยู่ของสมาชิกสภาคนเก่าเท่านั้น

การเลือกตั้งซ้ำ (Re-Election) คือ การเลือกตั้งขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่ศาล หรือสภานิติบัญญัติวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งเดิมนั้นไม่ชอบ หรือโมฆะ อาจจะเป็นรายบุคคลหรือจำนวนทั้งหมดของเขตการเลือกตั้งจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง "สำหรับการเลือกตั้งซ้ำนี้ มีผู้ให้ความเห็นว่าเป็นการชอยถ่วงไป การเลือกตั้งซ้ำน่าจะอยู่ในประเภทการเลือกตั้งทั่วไป หรือการเลือกตั้งซ่อม (ดิเรก ชัยนาม 2492 : 224)

ดังได้กล่าวแล้วว่า การเลือกตั้งเป็นการแสดงถึงว่าอำนาจสูงสุด ในการปกครองประเทศมาจากประชาชนโดยประชาชนแต่ละคนเป็นผู้ใช้อำนาจนี้ แต่จะใช้อำนาจโดยวิธีใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติไว้ อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกบุคคลที่เห็นสมควรอาจทำได้โดยอาศัยวิธีการออกเสียงเลือกตั้งได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรัฐธรรมนูญจะพึงกำหนดไว้

2.8 วิธีการออกเสียงเลือกตั้ง

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือการออกเสียงเลือกตั้งโดยทั่วไปแล้ว มักจะจำแนกวิธีการออกเสียงเป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ 2 ประการ คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้งโดยตรง (Direct Vote) (เชื้อ คงาคกุล 2495 : 15) คือการออกเสียงโดยราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียง โดยราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนราษฎรของตนเองโดยตรงประชาชน ไม่ต้องเลือกผู้แทนกลุ่มหนึ่งหรือตัวแทน เพื่อให้ไป

ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่ง การเลือกตั้งโดยตรงนี้มีจุดประสงค์ที่จะให้ราษฎรมีความใกล้ชิดกับตัวแทนราษฎร กล่าวคือ ราษฎรผู้เลือกตั้งสามารถจะเลือกบุคคลที่ตนมีความประสงค์จะให้เป็นผู้แทนราษฎรได้โดยตรง ไม่ต้องเลือกผู้ใด ให้ไปออกเสียงแทนตนอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้เพราะผู้ที่ออกเสียงแทนอีกชั้นหนึ่งอาจจะไปเลือกผู้ที่ไม่ประสงค์ก็ได้

ดังนั้นการออกเสียงเลือกตั้งโดยทางอ้อม มักจะไม่ค่อยมีผู้สนใจมากนัก เพราะเป็นการเลือกตั้งสองชั้น ตัวผู้แทนเองก็อาจจะสนใจตัวผู้เลือกตั้งโดยอ้อมมากกว่าตัวประชาชน ซึ่งเป็นผู้เลือกตั้ง ชั้นแรกนอกจากนี้ยังอาจจะก่อให้เกิดการทุจริตให้สินบนกันง่าย เนื่องจากบุคคลที่ได้รับเลือกชั้นสุดท้ายมีจำนวนน้อยดังนั้นการเลือกตั้งโดยทั่วไป ประเทศต่างๆ จึงมักจะใช้วิธีการออกเสียงเลือกตั้งโดยตรง

2. การออกเสียงเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect Vote) หมายถึง การที่ประชาชนไม่ได้ไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร โดยตรงแต่เป็นการเลือกบุคคลกลุ่มหนึ่งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เลือกผู้เข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่ง จุดประสงค์ของการเลือกตั้งโดยทางอ้อมชนิดนี้ก็เพื่อที่จะให้ผู้ซึ่งประชาชนเลือกขึ้นมาเป็นผู้คัดกรองคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาเป็นผู้แทนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเลือกตั้งที่มีขนาดใหญ่ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการเลือกผู้แทนราษฎรเนื่องจากราษฎรไม่รู้จักตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และไม่ทราบคุณสมบัติของผู้สมัครดีพอการตัดสินใจเลือกผู้แทนราษฎรจึงเกิดความยากลำบาก

ดังนั้น จึงเลือกตั้งตัวแทนที่มีความรู้ความสามารถ ไปคัดเลือกกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งแทนตนอีกครั้งหนึ่งการเลือกตั้งโดยทางอ้อมมีประโยชน์สำหรับประเทศที่เริ่มต้นเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยเพราะประชาชนทั่วไปยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นตัวแทนของตนเพียงพอ

วิธีการออกเสียงเลือกตั้ง นอกจากจะจำแนกออกเป็นการออกเสียงเลือกตั้ง โดยตรงและออกเสียงโดยทางอ้อมแล้ว การออกเสียงเลือกตั้งยังสามารถจำแนกออกได้อีกรูปแบบหนึ่ง คือ เป็นการออกเสียงเลือกตั้งโดยทางลับ (Secret) และการออกเสียงเลือกตั้งโดยเปิดเผย (Public)

การออกเสียงโดยเปิดเผยนั้น เป็นการออกเสียงโดยให้ประชาชนเห็นว่าผู้ออกเสียงให้ใครมีผู้เห็นว่าหน้าที่การออกเสียงนั้นเป็นหน้าที่กิจการงานทางสาธารณะซึ่งจำต้องปฏิบัติอยู่ภายใต้การเฝ้าดูแลวิพากษ์วิจารณ์ของสาธารณะ ศาสตราจารย์ชาวเยอรมัน ชื่อ คริสเก้ (Creitschke) ให้ความเห็นไว้ว่า การออกเสียงในทางลับนั้นผู้เปิดเผยไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นการผิดศีลธรรม กล่าวคือการออกเสียงเป็นการรับผิดชอบต่อสาธารณะ ฉะนั้นจึงต้องใช้สิทธิต่อหน้าสาธารณชน

สำหรับแนวความคิดการออกเสียงโดยเปิดเผยนั้น เป็นการออกเสียงเลือกตั้งที่ตรงไปตรงมา ยุติธรรมและเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว อย่างไรก็ตามการออกเสียงชนิดนี้จะนำมา

ซึ่งปัญหาในการใช้อำนาจอิทธิพลและเกิดความลำบากในการไปออกเสียง เนื่องจากเกิดความเกรงอกเกรงใจในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในปัจจุบันนี้ประเทศต่างๆ ได้ยกเลิกการออกเสียงเลือกตั้งโดยเปิดเผย

การออกเสียงโดยทางลับ เป็นการออกเสียงเลือกตั้งโดยผู้ออกเสียง ใช้วิธีลงบัตรไม่ให้ผู้อื่นได้ทราบว่าคุณได้ลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้แทนคนใด การออกเสียงโดยการลงคะแนนลับนี้เป็นที่นิยมใช้กันมาก การออกเสียงเลือกตั้งนั้นประชาชนจะต้องมีอิสระเสรีและสามารถแสดงเจตนาารมณ์ของตนได้อย่างเต็มที่และมีเหตุผล โดยปราศจากความหวาดกลัว หวั่นเกรงต่อภัยอันตรายหรืออิทธิพลจากบุคคลอื่นๆ หรือรัฐบาล การเลือกตั้งโดยการลงคะแนนลับจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ประกันความปลอดภัยจากอิทธิพล หรือความหวั่นเกรงได้ตามสมควร

3. แนวคิดเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

3.1 มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์

แนวทางศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกลุ่มตัวแบบทางเศรษฐศาสตร์ได้นำความคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์เศรษฐกิจ (economic man) มาใช้ศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง แนวทางศึกษานี้เห็นว่าความสำนึกเชิงเหตุผลของบุคคลในเชิงโซหุ้ยและผลประโยชน์ที่ได้รับ (cost-benefit) เป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบนี้จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ตัวแบบการเลือกโดยเหตุและผล” หรือ The Rational Choice Model” มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ดังกล่าวนี้ตั้งอยู่บนฐานคติที่สำคัญ 3 ประการ คือ (Harrop & Miller 1987 : 145-146)

1.แนวทางศึกษานี้ถือว่าการลงคะแนนเสียงเป็นเครื่องมือ (instrument) ที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ดังนั้น การตัดสินใจลงคะแนนของผู้ลงคะแนนเสียงจะพิจารณาจากผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง

2.แนวทางศึกษานี้ให้ความสำคัญกับเป้าหมายทางการเมืองกล่าวคือ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้นจุดสนใจจะมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง

3.แนวทางศึกษานี้ถือว่าการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ผู้ลงคะแนนจะกระทำละเอียดรอบคอบ ระมัดระวังโดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ

ตามแนวทางศึกษานี้ ผู้ลงคะแนนเสียงถือเป็นผู้มีเหตุผล (rational voter) กล่าวคือ เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจ ผู้ลงคะแนนเสียงจะกำหนดจุดมุ่งหมายหรือหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองพอใจมากที่สุด เมื่อผู้ลงคะแนนได้รับ

ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ผู้ลงคะแนนก็จะประเมินข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ผู้ลงคะแนนก็จะประเมินข่าวสารต่างๆ ที่รับได้มานั้นว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือหลักเกณฑ์ที่ตนกำหนดไว้หรือไม่ และผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนให้กับผู้สมัครที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของตนมากที่สุด โดยที่ผู้ลงคะแนนบางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งและบางคนให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง กล่าวโดยย่อแนวทางศึกษานี้เห็นว่า ผู้ลงคะแนนเสี่ยงรู้ว่าผลประโยชน์ของตนเองคืออะไร สามารถประเมินได้ว่าผู้สมัครจะให้ประโยชน์แก่ตนเพียงใด และลงคะแนนเสี่ยงตามผลที่ได้ประเมินนั้น (Harrop & Miller 1987 : 145) ผู้ลงคะแนนจะลงคะแนนเมื่อการลงคะแนนนั้นให้ผลลัพธ์คุ้มค่ากับการลงทุน

แนวทางการศึกษานี้ที่น่าสนใจ คือ แนวความคิดของ แอนโทนี ดาวน์ส (Anthony Downs) ดาวน์ส มีข้อสมมุติเบื้องต้นของแนวทฤษฎีการตัดสินใจลงคะแนนเสี่ยงเลือกตั้งว่า ทุกคนเป็นผู้มีเหตุผลดังนั้นทุกคนจะตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเสมอ โดยได้เสนอนิยามการตัดสินใจอย่างเป็นทางการดังต่อไปนี้ (Downs Anthony 1957 : 6)

1. สามารถตัดสินใจได้เสมอเมื่อเผชิญกับทางเลือกต่างๆ ในการตัดสินใจ
2. มีการจัดลำดับทางเลือกต่างๆ ไว้ตามลำดับความสำคัญในทัศนะของผู้ตัดสินใจ
3. การจัดลำดับนี้มีการสับเปลี่ยนลำดับก่อนหลังได้
4. ผู้ตัดสินใจจะเลือกทางที่จัดทำดับไว้สูงสุดเสมอ
5. ในสถานการณ์เหมือนกัน การตัดสินใจจะเหมือนกันเสมอไป

กล่าวได้ว่า ความชอบด้วยเหตุผลเป็นเรื่องราวของกระบวนการปฏิบัติ คือ ผู้ตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดตามลักษณะค่านิยมหรือเป้าหมายของเขา โดยเลือกจากทางเลือกที่จัดลำดับไว้สูงสุด ส่วนผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไรหรือบรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ตัดสินใจมุ่งหวังหรือไม่นั้นมิใช่เรื่องสำคัญ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายของการตัดสินใจจะต้องเป็นเป้าหมายทางการเมืองจึงจะถือว่าการตัดสินใจที่เป็นเหตุเป็นผลทางการเมือง ซึ่งดาวน์สได้อธิบายรายละเอียดบางประการไว้ดังต่อไปนี้

หน้าที่ทางการเมืองของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยก็คือการเลือกรัฐบาล ดังนั้น พฤติกรรมที่ชอบด้วยเหตุผลในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งก็คือพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่การเลือกรัฐบาล ตัวอย่างเช่น สมมุติว่าชายคนหนึ่งสนับสนุนพรรค ก เพราะสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของตน และต้องการลงคะแนนเลือกสมาชิกพรรคนี้ แต่ภรรยาของเขาบอกว่าต้องไปเลือกพรรค ข ถ้าไม่เลือกจะขอหย่า ในสถานการณ์เช่นนี้ การที่ชายคนนั้นลงคะแนนเสี่ยงให้ผู้สมัครพรรค

ช ก็นับว่าเขาตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลในแง่ส่วนตัว โดยถือว่าเขายังรักภรรยาและยังไม่เลิกกับภรรยา และในแง่ค่านิยมแล้วภรรยามีค่ามากกว่าพรรค แต่ลักษณะการลงคะแนนเช่นนี้ในวงรอบการศึกษาการเมืองของดาวสัน เห็นว่าไม่ชอบด้วยเหตุผล เพราะผู้ตัดสินใจสับสนระหว่างเป้าหมายทางการเมืองกับเป้าหมายที่ไม่ใช่การเมือง คือใช้กลไกทางการเมือง (ลงคะแนนเสียง) ไปสู่เป้าหมายที่ไม่ใช่การเมือง (ไม่เลิกกับภรรยา)

ตามแนวความคิดของดาวสัน สรุปได้ว่า การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่ละคนจะปฏิบัติอย่างสมเหตุสมผลโดยจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของตนเองมากที่สุด การตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองใดก็โดยคาดหวังว่าตนจะได้รับประโยชน์หากพรรคการเมืองนั้นได้เป็นรัฐบาล การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าวเรียกว่า ตัวแบบผู้ลงคะแนนเสียงที่ถือเป็นผู้มีเหตุผล (rational voter model) ซึ่งก็คือตัวแบบของการลงคะแนนเสียงเพื่อผลประโยชน์ของผู้ลงคะแนนเสียงเอง นั่นคือ “ผู้ลงคะแนนเสียงจะต้องตัดสินใจว่าจะไปลงคะแนนเสียงหรือไม่และลงให้ใครตามเหตุผลของตน ทั้งนี้โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมใดจะก่อผลประโยชน์ให้เขามากกว่ากัน ซึ่งตามปกติแล้วเขาจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายใกล้เคียงกับเขามากที่สุด” (Niemi & Weisberg 1984 : 11-13)

3.2 มุมมองเชิงสังคมวิทยา

แนวทางศึกษานี้ได้นำแนวความคิดทางสังคมวิทยาเรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (socioeconomic status) ที่ว่าฐานะตำแหน่งทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความแตกต่างในพฤติกรรมของคน (จิตยา สุวรรณชฎ 2527 : 38) มาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ฐานะตำแหน่งดังกล่าวอาจได้มาโดยกำเนิด เช่น เพศ ตระกูล หรือได้มาจากการกระทำขึ้นมาในภายหลังเช่น ความร่ำรวย ระดับการศึกษา ฯลฯ โดยสรุป ในสังคมจึงประกอบด้วยชนชั้นทางสังคม (social class) ชนชั้นดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของบุคคล บุคคลต่างชนชั้นกันจะมีแบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

โดยการสันนิษฐานเบื้องต้น เชื่อว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมเหมือนกัน มักจะได้รับประสบการณ์และการอบรมกล่อมเกลาที่คล้ายคลึงกัน เพราะฉะนั้นจึงมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าคล้ายคลึงกัน ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันจะถูกหล่อหลอมโดยประสบการณ์ให้มีบุคลิกภาพ ทัศนคติ แรงจูงใจและความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน ดังนั้น บุคคลจะแสดงออกในแบบแผนที่แตกต่างกัน

นักรัฐศาสตร์ได้นำแนวความคิดดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยมุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคล เช่น เพศ

การศึกษา อาชีพรายได้ ที่อยู่อาศัย ฯลฯ ที่มีต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แนวทางการศึกษาแบบนี้เชื่อว่า กลุ่มทางสังคมเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยให้ข้อสรุปไว้เป็นกฎว่า บุคคลอีกความนึกคิดทางการเมืองตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของตน ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลเป็นไปตามคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของเขา มิใช่เพราะประเด็นปัญหาทางการเมือง (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527 : 18-20)

ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของฐานะเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อาจสรุปในลักษณะแยกส่วน (a particular part) เพื่อประโยชน์ในด้านการทำความเข้าใจ ได้ดังต่อไปนี้

เพศ จากการวิจัยมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทั่วไป พบว่า เพศชายมักจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง เพราะส่วนใหญ่ชนบทรวมประเพณีของประเทศต่างๆ เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชาย เพศชายจึงมักจะผูกพันทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

อายุ ในแต่ละช่วงชีวิตบุคคลจะมีพฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งพฤติกรรมการเมืองแตกต่างกัน กล่าวคือ ในช่วงวัยเด็กบุคคลจะได้รับการอบรมสั่งสอนและเรียนรู้ทางการเมืองเพื่อสร้างทัศนคติ บุคลิกภาพ และความรู้สึกผูกพันต่อหน้าที่พลเมืองสำหรับในช่วงวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังจะเข้าสู่ผู้ใหญ่ ถือเป็นช่วงระยะเวลาสำคัญในการก่อตัวของทัศนคติทางการเมือง มีการรับเอาความรู้สร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ และเริ่มมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองยอมรับหน้าที่และความผูกพันต่อระบบการเมือง จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ซึ่งจะเป็นช่วงที่มีความรู้สึกตื่นตัวกับสภาพทางการเมืองและสังคมมากขึ้นด้วย บุคคลจะมีความเป็น “ตัวตนทางการเมือง” (political self) ทั้งนี้เนื่องจากมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว และสถานภาพต่างๆ ทางสังคม จึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจทางการเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะเพิ่มขึ้นตามอายุจนกระทั่งถึงวัยกลางคนและจะค่อยๆ ลดลงทีละน้อยในวัยสูงอายุ เนื่องจากความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองลดลง

การศึกษา ระดับการศึกษานับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติทางการเมืองและพฤติกรรมการเมืองเนื่องจากบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมการแสดงออก ตลอดจนการมีความสำคัญในบทบาทหน้าที่ในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกสังคมแตกต่างกันไปด้วย โดยทั้งนี้มักพบว่าจำนวนผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการศึกษา กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะมาใช้สิทธิเลือกตั้ง

มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า โดยสรุปจึงกล่าวได้ว่า ยิ่งบุคคลการศึกษาสูงขึ้นเท่าไร ยิ่งจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น

อาชีพ อาชีพของบุคคลเป็นผลมาจากการศึกษา ดังนั้น อาชีพและระดับการศึกษาจึงมีความใกล้ชิดกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีตำแหน่งการงานสูง และอาจทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงตามไปด้วย อาชีพจึงเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจ ในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล

รายได้ รายได้ก็เช่นเดียวกัน บุคคลที่มีรายได้สูง ก็จะมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีรายได้ในระดับต่ำ เพราะผู้ที่มีเงินทองมากมักจะไม่ต้องวิตกกังวลในเรื่องต่างๆ ทำให้มีเวลาสนใจในเรื่องการเมืองได้มากขึ้น

ที่อยู่อาศัย คนที่อยู่ในท้องถิ่นที่แตกต่างกันอาจมีพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปด้วย กล่าวคือ โดยทั่วไปคนที่อยู่ในเมืองมักจะมีการศึกษา อาชีพ และรายได้สูงกว่าคนในชนบท ทั้งยังมีข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารทางการเมืองที่แตกต่างจากคนในชนบทอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย ความแตกต่างของที่อยู่อาศัยจึงเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเมือง

ฐานะเศรษฐกิจสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการสนับสนุนตัวแทนที่มีความคิดเห็นและแนวทางคล้ายกัน โดยทั่วไปพบว่า ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มักจะสนใจทางการเมืองมากที่สุด และผู้มีฐานะต่ำจะสนใจในการเมืองน้อยที่สุด

แนวความคิดข้างต้นสรุปได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยสามารถใช้เป็นคำตอบสำหรับความแตกต่างของพฤติกรรมการเลือกตั้งได้ในระดับหนึ่ง แนวความคิดนี้สามารถอธิบายถึงความแตกต่างของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเด็นว่า คนกลุ่มใดตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพื่อเป้าหมายอันใดหรือเพื่อผลประโยชน์อะไร

3.3 มุมมองเชิงจิตวิทยา

แนวทางศึกษานี้ให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวแบบทางจิตวิทยาที่รัฐศาสตร์ให้ความสนใจศึกษาได้แก่ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอันเกิดขึ้นจากความผูกพันทางจิตใจต่อพรรคการเมือง ซึ่งเน้นศึกษาอิทธิพลของความผูกพันพรรคการเมือง (party identification)

ความผูกพันพรรคการเมืองคือความจงรักภักดี หรือความเชื่อที่มีต่อพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งคล้ายๆ กับประชาชนเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือศาสนาว่าจะสามารถสนองประโยชน์

ตามที่คนต้องการได้ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ในขณะที่เดียวกันก็จะมี การถ่ายทอดความเชื่อนั้นต่อกัน ไปในรูปของกระบวนการเรียนรู้ในสังคม

ความผูกพันพรรคการเมือง เป็นเรื่องของสังคมจิตวิทยาของบุคคล เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมที่มีต่อพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่ง กล่าวคือ บุคคลมีความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ ฝักใฝ่ นิยมชมชอบ หรือความรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมือง ความรู้สึกเช่นนี้เนื่องมาจากการรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นชนชั้นหรืออุดมการณ์ หรือสถานภาพเดียวกับตนก็ได้ ขณะเดียวกันก็เป็นผลมาจากการเรียนรู้ของบุคคลในรูปของกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคม โดยเริ่มเรียนรู้ความผูกพันตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีสถาบันครอบครัวและสถาบันทางสังคมอื่นๆ เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการสั่งสมการเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองและสังคม

แนวความคิดนี้ระบุว่า ความผูกพันพรรคการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนี้บุคคล กล่าวคือ โดยทั่วไปบุคคลมีแนวโน้มที่จะลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองที่ตนมีความผูกพัน แต่บุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไปลงคะแนนให้พรรคการเมืองอื่นได้เนื่องมาจากทัศนคติของเขาที่มีต่อประเด็นทางการเมือง อันได้แก่ ทัศนคติต่อผู้สมัคร ทัศนคติต่อนโยบายและทัศนคติต่อผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยช่วงสมัยสั้นๆ (short-term force) อย่างไรก็ตาม โดยระยะยาวแล้วบุคคลมีแนวโน้มที่จะลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองที่ตนผูกพันซึ่งเป็นปัจจัยระยะยาว (long-term force) (Harrop & Miller 1987 : 132)

นักรัฐศาสตร์ได้ให้ข้อสรุปทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของความผูกพันพรรคการเมืองไว้ 5 ประการคือ (Harrop & Miller 1987 : 133-134)

1. ผู้ลงคะแนนเสียงส่วนมากมีความชอบพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว โดยครอบครัวมีอิทธิพลสูงในเรื่องนี้

2. ความผูกพันพรรคมีผลโดยตรง ทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงสนใจข่าวสารทางการเมือง และรู้ว่าควรลงคะแนนให้พรรคใด และยังมีผลโดยอ้อมต่อการเลือกรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัคร นโยบาย และความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับกลุ่มทางสังคมของตน

3. ปกติความผูกพันพรรค จะมีช่วงระยะเวลาคงอยู่อย่างน้อยในช่วงเวลาหนึ่ง จึงไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นลงรวดเร็วเกินไป

4. บุคคลที่มีความผูกพันพรรคการเมืองมักจะกลับมาชอบพรรคเดิม หลังจากที่ได้หันเหไปเลือกพรรคอื่นในบางช่วงสมัยที่มีเหตุการณ์เฉพาะอย่างทำให้การผันแปรเกิดขึ้นในบางครั้ง

5. ความผูกพันพรรคการเมืองทำให้คาดการณ์คะแนนเสียงพื้นฐานได้

ความผูกพันพรรคมีองค์ประกอบหลายประการ บางคนผูกพันพรรคเพราะชอบนโยบายพรรคตรงกับตน หรือชอบบุคลิกภาพของผู้นำ ความผูกพันพรรคมิได้หมายความว่าเฉพาะการ

เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเท่านั้น แต่รวมถึงการสนับสนุนพรรคในรูปแบบต่างๆ เพราะเขาชอบอะไรก็ตามของพรรคการเมืองนั้น ก็ถือได้ว่าเป็นความผูกพันพรรคการเมือง

อย่างไรก็ตามแม้ว่าไม่เคยมีผู้ศึกษาและให้ผลสรุปเกี่ยวกับความผูกพันพรรคของคนไทยออกมาว่า ในการเลือกตั้งของไทยนั้นการลงคะแนนเสียงมักให้ความสำคัญกับผู้มากกว่าพรรคการเมือง (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527 : 184)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดมกับด้วยความสำนึกของตนเอง

การเลือกตั้งเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยตัวแทน ซึ่งต้องการเข้ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นการกระทำที่ง่าย ต้องการแรงจูงใจเพียงเล็กน้อย ในบางกรณีประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากพื้นฐานของแรงจูงใจมาจากภายในตัวเอง แต่ในบางกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอาจเนื่องมาจากการปลุกกระดมให้กระทำอย่างนั้นก็ได้

ดังนั้นแบบแผนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเลือกตั้งอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกตนเอง (autonomous participation) คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่กิจกรรมถูกกำหนดขึ้น โดยตัวของผู้กระทำเอง เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล (Huntington & Nelson 1976 : 6-9)

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดม (mobilized participation) หมายถึง การกระทำซึ่งได้รับการจูงใจให้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลโดยปราศจากการสนใจส่วนตัวผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหรือไม่จำเป็นจะต้องรู้เรื่องการเมืองที่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลของการเลือกตั้ง แต่พวกเขากระทำเนื่องจากได้รับคำแนะนำหรือถูกจูงใจโดยความนับถือ ความจงรักภักดี ความยินยอม ความกลัวผู้นำ หรือโดยต้องการผลประโยชน์บางประการ (Huntington & Nelson 1976 : 125-126)

ในเรื่องนี้นักรัฐศาสตร์ได้ตั้งข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า ประชาชนจำนวนซึ่งมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง การเดินขบวนหรือกิจกรรมอื่นๆ ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากความสนใจเป็นส่วนตัวของตนเองในอันที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล (Huntington & Nelson 1976 : 7) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งมีฐานะยากจนนั้นมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การณรงค์หาเสียงและกิจกรรมอื่นๆ เนื่องจากความกลัวความจงรักภักดี หรือความเคารพนับถือ ต่อผู้นำตามจารีตประเพณี ผู้นำทางศาสนาหรือต้องการผู้อุปถัมภ์ พวกเขามีฐานะยากจนเหล่านี้ไม่ได้สนใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวเขากับรัฐบาลและ

ไม่สนใจว่าการกระทำของเขาก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใดๆ ในรัฐบาล (Huntington & Nelson 1976 : 124)

4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นกระบวนการของผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งกระทำ เพื่อให้มีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 6 มกราคม 2544 พรรคการเมืองต่างมุ่งเน้นการใช้การสื่อสารทางการเมือง ยุทธวิธี การโฆษณา การตลาด เข้ามามีส่วนช่วยในการหาเสียงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากกว่าการเป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ หมายเลข ตัวผู้สมัครหรือพรรคการเมือง แต่การรณรงค์หาเสียงในปัจจุบันได้มียุทธวิธีที่แตกต่างออกไปจากที่ผ่านมา และนับวันจะยิ่งทวีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าความรู้ ความสามารถ ความใกล้ชิดประชาชนของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

4.1 ความหมายของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหลายคน พยายามที่จะแสดงต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่า เขามีความเหมาะสมที่จะได้รับความไว้วางใจให้ไปทำหน้าที่ผู้แทนในการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแต่ละคน กิจกรรมที่ว่านี้อาจมีได้หลายรูปแบบทั้งที่สามารถเปิดเผยหรือไม่สามารถเปิดเผย หรือทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้

นักวิชาการบางท่านได้ให้ความเห็นว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งก็คล้ายๆ กันกับการจัดการด้านการตลาด (commercial marketing) ของธุรกิจเอกชน ที่พยายามส่งสารไปยังผู้บริโภคว่า สินค้าที่นำเสนอ นั้น มีคุณภาพดีเพียงไร กล่าวคือ *ประการแรก* จะต้องมีการจัดองค์การสำหรับการแข่งขันกับคู่ต่อสู้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เหมือนกันกับบริษัทธุรกิจที่จะต้องพยายามหาข้อได้เปรียบต่อคู่ต่อสู้ *ประการที่สอง* ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งก็เหมือนกับผู้บริโภค ในแง่ที่จะต้องพิจารณาทางเลือกต่างๆ ที่ผู้สมัครเสนอมาเพื่อประกอบการตัดสินใจว่าจะลงคะแนนเสียงให้ใคร หรือสินค้ายี่ห้อใด *ประการที่สาม* ช่องทาง (channel) ในการสื่อสารของผู้สมัครไปยังผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งก็คล้ายๆ กัน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การเคาะประตูบ้าน เป็นต้น เช่นเดียวกันกับนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ผู้สมัครที่จะประสบความสำเร็จก็จะต้องรู้ว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งต้องการอะไร และจะมีวิธีใดที่จะจัดหาสิ่งที่ผู้มีสิทธิต้องการนั้นมาให้ได้ (Gary Mauser 1983 : 5-6)

จิตกานต์ ธนาโอพาร (2545) ศึกษาเรื่องการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าบทบาทของการสื่อสารทั้งสื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีผลต่อการพัฒนาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาด้วย นอกจากนี้สื่อมวลชนที่เป็นแหล่งข่าวสารสำคัญซึ่งนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเป็นประจำคือ วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

สมบัติ จันทร์วงศ์ (2535) ศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียง พบว่าสื่อมวลชนทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญในการเลือกตั้งทุกครั้ง เพราะฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกใจอะไรที่พรรคการเมืองบางพรรคจะมีข้อสมมติฐานในการหาเสียงไว้ว่ายิ่งเรื่องราวความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับพรรคหรือผู้สมัครของพรรคปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มากเท่าไรก็จะเป็นภาพบวก คือเป็นผลดีแก่พรรคของตนมากขึ้นเท่านั้น เมื่อการเลือกตั้งมาถึงบางพรรคถึงกับตั้งหน่วยงานเพื่อจะป้อนข่าวของพรรคตนให้กับหนังสือพิมพ์ตลอดเวลา การป้อนข่าวนี้อาจกระทำกันทั้งในรูปของการทำข่าวแจก การจัดให้มีการแถลงข่าวของบุคคลสำคัญของพรรคการเมืองเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ไปจนถึงการเขียนบทความทางการเมืองประเภทวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สำหรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียงในระดับท้องถิ่นนั้นบทบาทของสื่อประเภทนี้มีความคล้ายคลึงกับกรณีของหนังสือพิมพ์ตรงที่ผู้สมัครสามารถใช้เป็นเครื่องมือหาเสียงสร้างความนิยมให้แก่ตนเองในระยะยาว โดยผ่านการว่าจ้างนักจัดรายการวิทยุชื่อดัง หรือในช่วงฤดูการหาเสียงก็ยังอาจเป็นไปได้ที่จะใช้วิธีการว่าจ้างนักจัดรายการสนับสนุนฝ่ายตนและโจมตีฝ่ายตรงข้าม ส่วนสื่อโทรทัศน์นั้น โดยธรรมชาติของสื่อประเภทนี้เข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางและประชาชนสามารถเห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงจึงเป็นที่นิยมของนักการเมืองมาก

4.2 รูปแบบการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของไทย

ในอดีตที่ผ่านมา การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของเมืองไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่มักดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง เพื่อวางแผนและดำเนินการ มากกว่าจะกระทำอย่างมีวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดองค์กรและการบริหารศูนย์อำนวยการเลือกตั้ง การวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมาย กำหนดแผนและยุทธวิธีในการรณรงค์ การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

การจัดองค์กรการบริหารการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ผ่านมา มีลักษณะเช่นเดียวกับแนวคิดและวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากการจัดองค์กรก็อาศัยบทบาทความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้สมัคร ญาติมิตร เพื่อนฝูง โดยไม่มีการจัดแบ่งหน้าที่องค์กรการ

เลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ฐานะทางเศรษฐกิจก็เป็นเหตุผลประการหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้สมัครในอดีตทั้งหลาย ไม่นิยมจัดองค์กรอย่างเป็นทางการ

ปัจจุบันมีแนวคิดในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมาก คือแนวคิดเกี่ยวกับ 3 เขตยุทธศาสตร์ ในการกำหนดเขตของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ออกเป็น 3 เขต เพื่อการปฏิบัติการในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง คือ เขตเป็นกลาง เขตเราและเขตเขา

เพิ่มพงษ์ เชาวลิต และศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี (2531)กล่าวว่า มีการจำแนกประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต คือ เขตเป็นกลาง เขตเขา และเขตเรามานานแล้ว แต่เป็นการแบ่งเพื่อความสะดวกในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการซื้อเสียงและเพื่อกำหนดราคาของการซื้อเสียง

4.3 สื่อที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในหัวข้อนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อย่อย ดังนี้คือ

4.3.1 ประเภทของสื่อที่ใช้ในการรณรงค์การหาเสียงเลือกตั้ง ในการศึกษาเรื่องสื่อที่ใช้ในการรณรงค์การหาเสียงเลือกตั้งพบว่า สื่อที่ใช้ในการรณรงค์การหาเสียงเลือกตั้งมี 3 กลุ่มใหญ่ กล่าวคือ

1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพจนานุกรมกระเป่า ใบปลิว แผ่นพับ จดหมายส่งทางไปรษณีย์/ไปรษณียบัตร จดหมายข่าว หนังสือเล่มเล็ก เอกสารเผยแพร่ หนังสืออภิชนนทานการแผ่นโฆษณารูปลอก การลงแรงความในหนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์

2) สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ป้ายประกาศขนาดใหญ่ เสื้อ โลโก้ และข้อความโฆษณา หุ่น การเดินพบปะเยี่ยมบ้าน การปราศรัยบนเวทีหาเสียง การใช้รถติดเครื่องขยายเสียงไปตามถนน ตรอก ซอย

3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สไลด์ระบบมัลติวิชั่น สปอตวิทยุ วิดีโอเทป สปอตโทรทัศน์ การปราศรัยทางโทรทัศน์ การร่วมรายการทางโทรทัศน์ เครื่องขยายอินเตอร์เน็ต

4.3.2 ข้อดีและข้อจำกัดของสื่อที่ใช้ในการรณรงค์การหาเสียงเลือกตั้ง ดวงทิพย์ วรรณัฐ ชุติพร เกษโกวิท และวรรณิ์ สำราญเวทย์ (ดวงทิพย์ วรรณัฐ ชุติพร เกษโกวิท และวรรณิ์ สำราญเวทย์ 2536 : 11-12) กล่าวว่า ในการสื่อสารทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พรรคการเมืองในฐานะผู้ส่งสารต้องเลือกใช้สื่อจากคุณสมบัติเด่น-ค้อยของสื่อทุกชนิด กล่าวคือ ขณะที่เลือกใช้สื่อชนิดหนึ่ง เพราะมีข้อเด่น ก็ต้องคำนึงถึงข้อค้อยของชนิดนั้นและเลือกใช้สื่ออื่นมาปิดจุดอ่อนหรือข้อค้อยของสื่อที่เลือกใช้ด้วย เพราะสื่อมวลชนที่สำคัญ คือ

หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีข้อเด่น ข้อด้อย ต่างกัน (อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกุล คุปรัตน์ 2521 : 47-49)

หากพิจารณาจากแนวคิดในการรณรงค์หาเสียง จะเห็นได้ว่าสื่อและรูปแบบในการรณรงค์ แต่ละประเภทล้วนมีข้อจำกัด ส่งผลให้พรรค ผู้สมัครต้องเลือกใช้สื่อและรูปแบบการหาเสียงจาก คุณสมบัติเด่นด้อยต่างๆ โดยคำนึงถึง “พฤติกรรมกลางคะแนนเสียง” ของคนแต่ละกลุ่มเพื่อให้การรณรงค์หาเสียงมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5. แนวคิดความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์

ระบบอุปถัมภ์ (patron-client system relationship of clientelism) เกิดขึ้นมาจากความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างคนสองสถานภาพ โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยที่ฝ่ายที่มีสถานภาพสูงกว่า (patron) จะใช้อำนาจและปัจจัยต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองอีกฝ่ายหนึ่งที่มีฐานะต่ำกว่า (client) โดยที่ผู้น้อยก็จะตอบแทนโดยการสนับสนุนและให้ความจงรักภักดีต่อผู้นำนําเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ที่ตนได้รับ แนวคิดนี้ได้ชี้ให้เห็นความจริงข้อหนึ่งของสังคมไทยว่าเป็นสังคมที่กำหนดสถานภาพของบุคคลลดหลั่นจากบนมาสู่ล่าง นั่นคือ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างที่เน้นความแตกต่างระหว่างฐานะตำแหน่งซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะตำแหน่งสูงกว่าและผู้รับอุปถัมภ์ที่มีฐานะต่ำกว่า โครงสร้างสังคมไทยประกอบด้วยความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน เป็นลักษณะแนวคิดโดยตลอดทั้งสังคม (อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์ 2539 : 1)

อคิน รพีพัฒน์ กล่าวว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นผลมาจากความเชื่อของคนไทยในเรื่องบุญกรรมและเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้ที่เกิดมาท่ามกลางเงินทองมีทรัพย์สิน อำนาจวาสนา เป็นเพราะกรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อน คนเราเกิดมาไม่เท่าเทียมกันด้วยเหตุที่บุญบารมีที่สะสมไว้แต่ปางก่อนแตกต่างกัน ทำให้คนไทยยอมรับความแตกต่างในฐานะตำแหน่งที่ลดหลั่นเป็นชั้นๆ ว่าเป็นสิ่งที่ เป็นธรรมชาติและธรรมดา และยึดถือความแตกต่างเป็นหลักสูงต่ำของฐานะตำแหน่งในการจัดระเบียบทางสังคม เมื่อมีการยึดถือความแตกต่างในระดับสูง-ต่ำของฐานะตำแหน่งเป็นหลัก เราจึงพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แตกต่างกันในฐานะตำแหน่งเป็นแบบที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดระเบียบทางสังคม ในด้านพฤติกรรมความสัมพันธ์ที่สำคัญและเห็นได้ง่ายคือ ความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่-ผู้น้อยหรือความสัมพันธ์แบบลูกพี่-ลูกน้อง ความสัมพันธ์แบบดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ไม่ว่าจะ

จะเป็นผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจการเมืองหรือสังคมก็ตาม ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เองเราเรียกว่า ความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในแนวคิดที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีทรัพยากรต่างกัน ทรัพยากรในที่นี้ไม่ได้หมายถึงทรัพย์สินแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงอย่างอื่น ซึ่งอาจเป็นอำนาจทางการเมือง สิทธิพิเศษทางสังคม เป็นต้น (อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คูวินทร์พันธุ์ 2539 : 3-4)

ผลจากการจัดระเบียบของสังคมไทยสมัยเก่า (traditional society) ตามระบบศักดินาที่แบ่งคนออกเป็น 2 ชั้น นั่นคือ ชั้นผู้ปกครอง ได้แก่ กษัตริย์ และขุนนาง กับ ชั้นผู้ถูกปกครอง ได้แก่ ไพร่ และทาส ลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ซึ่งฝังรากลึกในสังคมไทยสืบต่อมา โดยมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อวัฒนธรรมและพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทย อันเป็นต้นแบบในการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งของคนไทยอีกตัวแบบหนึ่ง

ระบบห้วคະແນນ เป็นรูปแบบหนึ่งของลักษณะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมการเมืองไทย กล่าวคือ ระบบห้วคະແນນ เป็นการตอบแทนแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันระหว่าง ผู้อุปถัมภ์ กับ ผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ของการเมืองไทย (นักการเมือง-ห้วคະແນน-ชาวบ้าน) ห้วคະແນนส่วนใหญ่ในสังคมชนบทไทย เป็นชนชั้นนำในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยคนในสาขาอาชีพต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ มีอำนาจ บารมี และมีอิทธิพลเหนือกว่าชาวบ้าน เมื่อมีการเลือกตั้ง ห้วคະແນนซึ่งได้แก่คนเหล่านี้ ก็จะแสดงบทบาทในการแนะนำ ชักจูง และควบคุมประชาชน ให้เกิดความโน้มเอียงไปตามแนวทางที่ตนต้องการ เนื่องจากคนไทยเคยชินกับระบบอุปถัมภ์ เพราะฉะนั้นเมื่อชนชั้นนำในท้องถิ่นชักจูงชาวบ้านให้ปฏิบัติประการใดชาวบ้านย่อมที่จะกระทำตามโดยคุณฎี การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งจึงมักเกิดจากการแนะนำชักจูงโดยผู้นำของท้องถิ่น ไม่ได้เป็นไปตามการตัดสินใจของประชาชนฝ่ายเดียวแต่อย่างใด ห้วคະແນนมักจะใช้ เงิน หรือ สิ่งของ ฯลฯ เป็นสิ่งจูงใจให้กับชาวบ้าน ภายใต้การสนับสนุนจากนักการเมืองที่ห้วคະແນนให้ความช่วยเหลืออยู่ โดยที่ห้วคະແນนจะได้รับผลประโยชน์ต่างๆจากนักการเมืองเป็นการตอบแทน เช่น การนำเอาโครงการต่างๆมาลงให้กับพื้นที่ ฯลฯ ห้วคະແນนในระบบการเมืองไทยจึงมีสถานะเป็นตัวเชื่อมระหว่างนักการเมืองกับชาวบ้านในท้องถิ่น ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับห้วคະແນน และห้วคະແນนกับชาวบ้าน มีลักษณะในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย เป็นไปในลักษณะต่างตอบแทน อีกทั้งชาวบ้านก็คิดว่าการลงคะแนนให้กับผู้ที่ใช้เงินซื้อเสียงนั้นถือว่าเป็นการตอบแทนบุญคุณอย่างหนึ่งตามวิถีคิดแบบอุปถัมภ์ คือ คนไทยส่วนมากมีความสำนึกถึงบาป บุญ คุณ โทษ เมื่อรับเงินเขามาแล้วต้องลงคะแนนให้เขา มิฉะนั้นจะกลายเป็นคนอกตัญญู โดยที่ไม่รู้สึกรู้ว่าการซื้อขายเสียงเป็นเรื่องเลวร้ายอะไร ถือเป็นเรื่องปกติ การซื้อขายเสียงเป็นการสมยอมกันระหว่างผู้อุปถัมภ์

และผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ การป้องกันปราบปรามจึงทำได้ยาก แต่ทว่าถ้าพึงการใช้จ่ายเงินซื้อเสียงอย่างเดียวก็ยังไม่เพียงพอสำหรับนักการเมืองในอันที่จะชักจูงชาวบ้านให้ไปลงคะแนนให้กับตนได้เสมอไป จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองจะต้องลงพื้นที่เลือกตั้งของตนอยู่ตลอดเวลา โดยที่จะต้องให้การสนับสนุนกิจกรรมมวลชนในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องด้วย ไม่ว่าจะเป็นงานบุญต่างๆ งานแต่งงาน งานบวช งานศพ เป็นต้น การใช้จ่ายเงินของนักการเมืองก็เพื่อหล่อเลี้ยงระบบอุปถัมภ์ให้ดำรงอยู่สืบเนื่องต่อไป เพราะวาระบบอุปถัมภ์จะเป็นตัวชี้ขาดว่าใครจะประสบกับชัยชนะในการเลือกตั้งได้เหนือสิ่งอื่นใด ณ เวลานี้ เครือข่ายของระบบอุปถัมภ์ได้กลายมาเป็นวิธีการขอดนิยมนที่นักการเมืองใช้ในการหาคะแนนเสียงจากชนบท

กล่าวโดยสรุปก็คือ ระบบอุปถัมภ์ในสังคมชนบทเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมการเลือกตั้งของชาวบ้านให้เป็นที่ไปตามที่หัวหน้าคะแนนต้องการ หัวหน้าคะแนนจะโน้มน้าวชักจูงใจผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปลงคะแนนเสียงให้กับนักการเมืองที่ตนเองสนับสนุนอยู่ได้ด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโดยการใช้จ่ายเงิน อิทธิพล บารมี คุณงามความดี หรือ อื่นๆ ซึ่งอาจจะเรียกลักษณะนี้ได้ว่าเป็น การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดม (mobilized political participation) กล่าวคือ พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยที่ผ่านมา ถูกปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยึดมั่นระบบอำนาจนิยมเป็นหลัก จึงมีลักษณะการลงคะแนนเสียงคล้อยตามผู้นำในชุมชน แสดงให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่หาได้มีความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงไม่

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดคงชี้ได้ว่า บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของไทยมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตยมาโดยตลอด ปัญหาที่เห็นได้ชัดภายใต้บริบทดังกล่าว ก็คือ

ประการแรก การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ประชาชนจำนวนมากยังขาดความสนใจทางการเมือง ขาดความรู้ความเข้าใจ มีความเคยชินที่จะถูกปกครอง เกิดภาวะการยอมรับในอำนาจที่เหนือกว่า ระบบวิธีคิดในการตัดสินใจทางการเมืองยึดอิงกับตัวบุคคล อิทธิพลของระบบอาวุโส ความเชื่อทางศาสนาในเรื่องของบุญคุณ ความสำนึกเชิงเหตุผลที่จะตระหนักในคุณค่าความสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยยังมีน้อย

ประการที่สอง อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองไทย มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างพรรคการเมือง นักการเมือง และประชาชน ซึ่งตั้งอยู่บนฐานะที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยมีพฤติกรรมการซื้อขายเสียงเป็นรูปธรรมของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกัน

และกัน ลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ปรากฏอยู่ในทุกระดับของสังคมการเมืองไทย ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างเป็นปัจจัยส่งเสริมลักษณะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมือง ลักษณะทั้ง 2 ประการข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมผสานกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

6. ข้อมูลเกี่ยวกับเทศบาลเมืองมาบตาพุด

เทศบาลตำบลมาบตาพุด จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2535 โดยยกฐานะจากสุขาภิบาลมาบตาพุดขึ้นเป็นเทศบาล ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลมาบตาพุด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 42 เล่มที่ 108 ตอนที่ 211 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2534 และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2535 โดยมีตราประจำเทศบาล เป็นรูปช้างเผือกชูวงพ่นน้ำอูร์ิมทะเล และมีเกาะ 2 เกาะ อยู่เบื้องหลังซึ่งมีความหมายว่า การให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความชุ่มชื้น ร่มเย็นแก่ท้องถิ่นสถานที่ชายทะเลและเกาะ หมายถึง บริเวณที่ตั้งของเทศบาลเมืองมาบตาพุด ซึ่งอูร์ิมทะเลฝั่งตะวันออก ในเขตจังหวัดระยองจากการเป็นพื้นที่ในโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ ในภาคอุตสาหกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบอื่น ตามมาทั้งใน เรื่องของ ประชากร รายได้จากการจัดเก็บภาษี โรงงานเพิ่มขึ้น

ปัจจุบัน เทศบาลตำบลมาบตาพุดได้รับการเปลี่ยนแปลงยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองมาบตาพุดตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 118 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2544 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่

น

5 กรกฎาคม 2544 ที่ผ่านมา

เทศบาลเมืองมาบตาพุด ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลมาบตาพุด ตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบข่าบางส่วน ตำบลทับมาบางส่วน ตำบลเนินพระบางส่วน และมีเกาะ 1 เกาะ คือเกาะสะเก็ด รวมพื้นที่ทั้งหมด 165,535 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ดินบนบกที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ประมาณ 144,575 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 87.32 ของพื้นที่ทั้งหมดที่เหลือเป็นทะเลประมาณ 21 ตารางกิโลเมตร เทศบาลเมืองมาบตาพุด มีพื้นที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองระยองและพื้นที่บางส่วนของกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางทิศตะวันออก

เฉียงใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ระยะทาง 204 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากศาลากลาง จังหวัดระยอง (ศูนย์ราชการจังหวัดระยอง) ประมาณ 8 กิโลเมตร

7. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สุภรณ์ ศิริวานิช (2542) ศึกษาอิทธิพลที่มีต่อผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายที่มีต่อเรื่องการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ภูมิหลังทางด้านสังคมของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

สุรัชย์ บุตรสาระ (2535) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลที่มีต่อการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า อิทธิพลที่มีต่อการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ได้แก่ การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง รูปแบบการประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังพบว่า โทททัศน์เป็นแหล่งข่าวสารที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนอยากจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในขณะที่วิทยุเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากที่สุด

ณัฐพงศ์ สุขวิสิฎฐ์ (2535) ศึกษาเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งศึกษาเฉพาะกรณีเขต 1 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งส่วนใหญ่มีเหตุผลของการลงคะแนนเลือกตั้งในเชิงประเพณีคือ เห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเป็นพิธีกรรมสำคัญของระบอบประชาธิปไตยและเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีและไปลงคะแนนเสียงโดยหวังให้ตัวแทนแก้ไขปัญหาช่วยพัฒนาสร้างความเจริญให้แก่ผู้เลือกตั้งและท้องถิ่นที่ตนเป็นตัวแทน โดยยึดตัวบุคคลเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

ส่วนอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อแบบแผนของเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นพบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกัน โดยบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมีเหตุผลในการลงคะแนนเสียงในเชิงมีการสำนึกทางการเมืองและคำนึงถึงความเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีเหตุผลของการลงคะแนนเสียงในเชิงประเพณีและยึดตัวบุคคลเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

รศ.ดร. บรรเทียงสุข (2540) ศึกษาอิทธิพลที่มีต่อการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิอายุ 18 - 19 ปี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเพราะต้องการสนับสนุนและส่งเสริมประชาธิปไตยและเลือกตั้งโดยพิจารณาพรรคการเมืองมากกว่าผู้สมัคร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเทศบาล ไปใช้สิทธิในอัตราสูงกว่าผู้อยู่นอกเขต

ความรู้สึกรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความมีหน้าที่พลเมือง ความนิยมพรรคพลังธรรม ความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกทางการเมือง การตอบสนองต่อสื่อรณรงค์หาเสียง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การได้รับเงินจากการเลือกตั้งและความคุ้มค่าในการใช้สิทธิ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้สิทธิ

ส่วนจำนวนเงินที่ผู้มีสิทธิใช้มีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้สิทธิ ทั้งนี้ผู้มีสิทธิที่มีความสนใจทางการเมืองมากจะตัดสินใจเลือกตั้งได้เร็วกว่าผู้มีสิทธิที่มีความสนใจทางการเมืองน้อยกว่า นอกจากนี้ผู้มีสิทธิที่ครอบครัวมีรายได้สูง และผู้มีสิทธิที่มีความนิยมพรรคประชาธิปัตย์มากจะเลือกตั้งโดยพิจารณาพรรคการเมืองมากกว่าผู้สมัคร

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้มุ่งที่จะศึกษาถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดัวยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยคือ ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุระหว่าง 18 - 60 ปี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล จำนวนทั้งสิ้น 200 คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดทั้งหมด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience sampling) โดยเลือกกลุ่มประชากรจากทุกสาขาอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และอย่างกว้างขวางเพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมและมีความถูกต้องมากที่สุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการสร้างแบบสอบถามสำหรับประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ตอบด้วยตนเองเพื่อวัดความพร้อมทางการเมืองและความคิดเห็น จำนวน 22 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นคำถามที่เกี่ยวกับลักษณะบุคคลและลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ความสนใจทางการเมือง ในส่วนนี้จะประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่ภูมิลำเนา แหล่งที่ได้รับความรู้ทางการเมือง รวมทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

เป็นคำถามเพื่อวัดความสนใจต่อการเลือกตั้ง ตลอดจนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับแหล่งข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการ

เลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 อิทธิพลของการใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรณรงค์หาเสียงของที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ตลอดจนเหตุผลสำคัญที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามในการลงคะแนนให้พรรคหรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง รวมทั้งหมด 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 ภาพลักษณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เป็นคำถามเพื่อวัดภาพลักษณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นคำถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์ซึ่งเกิดจากการรับรู้ข้อมูลกลุ่มการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งหมด 3 ข้อ

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

เป็นคำถามเพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม อันเกิดขึ้นจากการนำเอาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมาใช้ในทางการเมือง คำถามจะเกี่ยวข้องกับรูปแบบ และความถี่ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง อันประกอบด้วย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การช่วยเหลือเสียงให้พรรคหรือผู้สมัคร การสมัครสมาชิกพรรค การตรวจสอบและรายงานการทุจริต การเผยแพร่ความรู้ข่าวสารทางการเมือง รวมทั้งหมด 5 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยได้จำแนกข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่มาจากภาคสนาม จากการออกแบบสอบถาม
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลซึ่งรวบรวมมาจากเอกสารต่างๆ และผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลและอ้างอิงการเขียนงานวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage)

การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบาย ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ภาพลักษณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่สนใจ

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้เกณฑ์ตามนัยสำคัญของสถิติ (significant) ที่ระดับ .05 เป็นเกณฑ์ ถ้าหากตัวแปรต้นตัวใดมีค่านัยทางสถิติต่ำกว่า .05 ถือว่า ตัวแปรต้นตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังหาค่าความสัมพันธ์ เพื่อหาระดับความสำคัญของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าแกมมา (Gamma) ซึ่งจะสามารถวัดระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามว่าความสัมพันธ์ที่พบนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดประกอบกันด้วย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549” กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน มีผลการศึกษา โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น
 - 1.1) คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยประมาณ
 - 1.2) ความคิดเห็นและพฤติกรรมในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549
2. บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549
3. บทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง
4. พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549
5. การทดสอบค่าความสัมพันธ์ตามสมมติฐานในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1) คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์
 1. เพศ

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	100	50.0
หญิง	100	50.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 200 คน แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง จำนวนเท่ากัน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

2. อายุ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 25 ปี	36	18.0
26 – 30 ปี	30	15.0
31 – 40 ปี	65	32.5
41 – 50 ปี	40	20.0
51 – 60 ปี	17	8.5
60 ปีขึ้นไป	12	6.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี มีจำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 รองลงมา 18 – 25 คน มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0, 26 – 30 ปี มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0, 51 – 60 ปี มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

3. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน ร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	12	6.0
มัธยมศึกษา	17	8.5
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	36	18.0
ปริญญาตรีขึ้นไป	135	67.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ที่เหลือเป็นอาชีวศึกษา/อนุปริญญา มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0, มัธยมศึกษา มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

4. อาชีพ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน ร้อยละจำแนกตามอาชีพ

อาชีพของกลุ่มสมรส	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	40	20.0
ค้าขาย	39	19.5
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	34	17.0
นิสิต นักศึกษา	21	10.5
ผู้ใช้แรงงาน รับจ้าง	5	2.5
แม่บ้าน	13	6.5
ผู้ใช้วิชาชีพอิสระ	19	9.5
พนักงานบริษัทเอกชน	29	14.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0, รองลงมาเป็นค้าขาย มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5, ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0, พนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5, นิสิต นักศึกษา มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5, ผู้ใช้วิชาชีพอิสระ มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5, แม่บ้าน มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ ผู้ใช้แรงงาน รับจ้าง มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

5. รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	40	20.0
5,000 – 10,000 บาท	44	22.0
10,001 – 20,000 บาท	73	36.5
20,001 – 40,000 บาท	36	18.0
มากกว่า 40,001 บาท	7	3.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาได้แก่ 5,000 – 10,000 บาท มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0, ไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0, 20,001 – 40,000 บาท มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และ มากกว่า 40,001 บาท มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

1.2) ความคิดเห็นและพฤติกรรมในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

7. ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มการเมือง

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน ร้อยละ จำแนกตามความคิดเห็นต่อคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มการเมือง

คุณลักษณะของกลุ่มการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
เป็นกลุ่มที่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ	53	26.5
เป็นกลุ่มที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต	45	22.5
เป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น	46	23.0
เป็นกลุ่มของผู้มีอิทธิพล	8	4.0

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

เป็นกลุ่มที่มีความทันสมัย มี วิสัยทัศน์ เป็นคนรุ่นใหม่	34	17.0
เป็นกลุ่มเฉพาะกิจของกลุ่มคนบาง กลุ่ม	7	3.5
เป็นกลุ่มอนุรักษนิยม	7	3.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด เห็นว่ากลุ่มการเมืองนั้นมี
คุณลักษณะเฉพาะเป็นกลุ่มที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มากที่สุด มีจำนวน 53 คนคิดเป็น
ร้อยละ 26.5, รองลงมาเป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0, เป็น
กลุ่มที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5, เป็นกลุ่มที่มีความทันสมัย มี
วิสัยทัศน์ เป็นคนรุ่นใหม่ มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0, เป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพล จำนวน 8 คน
คิดเป็นร้อยละ 4.0, และเป็นกลุ่มเฉพาะกิจของกลุ่มคนบางกลุ่ม และเป็นกลุ่มอนุรักษนิยม มีจำนวน
7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.5 เท่ากัน ตามลำดับ

8. การใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการตรวจสอบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิก
สภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ที่ผ่านมา

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามการใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการตรวจสอบการ
เลือกตั้งฯ

การใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการ ตรวจสอบการเลือกตั้งฯ	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เคยเลย	15	7.5
นานๆ ครั้ง	46	23.0
บ่อย	49	24.5
บ่อยมาก	43	21.5
เป็นประจำ	47	23.5
รวม	200	100.0

ค่าเฉลี่ย = 3.31

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการตรวจสอบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ที่ผ่านมา ในระดับบ่อย มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมาคือเป็นประจำ มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5, นานๆ ครั้ง มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0, บ่อยมาก มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และ ไม่เคยเลยมีเพียง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

9.การใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการรายงานข่าวหรือการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ที่ผ่านมา

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน ร้อยละจำแนกตามการใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรายงานข่าวหรือการเลือกตั้งฯ

การใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการ รายงานข่าวหรือการเลือกตั้งฯ ของ องค์กรตรวจสอบการเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเลย	9	4.5
นานๆ ครั้ง	58	29.0
บ่อย	69	34.5
บ่อยมาก	38	19.0
เป็นประจำ	26	13.0
รวม	200	100.0

ค่าเฉลี่ย = 3.07

จากตารางที่ 4.9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรายงานข่าวหรือการเลือกตั้งฯ บ่อย เป็นจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5, รองลงมา คือ นานๆ ครั้ง มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0, บ่อยมาก มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0,เป็นประจำ มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และ ไม่เคยเลย มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

10. การนำข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ไปสนทนากับบุคคลอื่นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเมืองให้แก่บุคคลอื่น ๆ

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนร้อยละจำแนกตามการนำข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ไปสนทนากับบุคคลอื่น

การนำข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปสนทนากับบุคคลอื่น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเลย	25	12.5
นานๆ ครั้ง	59	29.5
บ่อย	64	32.0
บ่อยมาก	36	18.0
เป็นประจำ	16	8.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดนำข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปสนทนากับบุคคลอื่น บ่อย มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0, รองลงมา นานๆ ครั้ง มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5, บ่อยมาก มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0, ไม่เคยเลย มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และเป็นประจำ มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด

11. ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้งฯ
ตารางที่ 4.11 แสดงความถี่ ร้อยละบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้งฯ

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{x}	S.D.
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ท้องถิ่นให้ทราบสม่ำเสมอ	35 (17.5)	65 (32.5)	65 (32.5)	20 (10.0)	15 (7.5)	3.43	1.118
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ ข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลผู้สมัคร อย่างทั่วถึง	40 (20.0)	51 (25.5)	76 (38.0)	26 (13.0)	7 (3.5)	3.46	1.060
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ช่วย นำเสนอนโยบายของผู้สมัคร กลุ่มต่างๆ	51 (25.5)	74 (37.0)	53 (26.5)	19 (9.5)	3 (1.5)	3.76	0.990
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ช่วย วิเคราะห์นโยบายของผู้สมัคร กลุ่มต่างๆ เพื่อการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ	12 (6.0)	35 (17.5)	86 (43.0)	61 (30.5)	6 (3.0)	2.93	0.916
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ความรู้ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสภา เทศบาล	9 (4.5)	77 (38.5)	89 (44.5)	21 (10.5)	4 (2.0)	3.33	0.803
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ความรู้ เกี่ยวกับการปกครองรูปแบบ เทศบาล	11 (5.5)	34 (17.0)	104 (52.0)	45 (22.5)	6 (3.0)	3.00	0.859
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทำให้เกิด ความสนใจด้านการเมืองการ ปกครองรูปแบบเทศบาล	11 (5.5)	70 (35.0)	83 (41.5)	30 (15.0)	6 (3.0)	3.25	0.884
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีบทบาท ช่วยเปลี่ยนมุมมองด้านผู้สมัคร นายกเทศมนตรีและสมาชิก สภาเทศบาลที่เลือกตั้งเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549	11 (5.5)	84 (42.0)	66 (33.0)	23 (11.5)	16 (8.0)	3.26	1.007
ค่าเฉลี่ย						3.30	0.954

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) โดยในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งฯ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยนำเสนอ นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ ($\bar{x} = 3.76$) รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลผู้สมัครอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.46$) และในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยวิเคราะห์นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 2.93$)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า

1. ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยนำเสนอ นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมา จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง
2. ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลผู้สมัครอย่างทั่วถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 เห็นด้วยในระดับมาก
3. ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นให้ทราบ สม่ำเสมอ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวนเท่ากับ 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 เห็นด้วยในระดับมาก และปานกลาง รองลงมาจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
4. ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 89 คน หรือร้อยละ 44.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมา จำนวน 77 คน หรือร้อยละ 38.5 เห็นด้วยในระดับมาก
4. ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทช่วยเปลี่ยนมุมมองด้านผู้สมัคร นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลฯ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 84 คน หรือร้อยละ 42.0 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาจำนวน 66 คน หรือร้อยละ 33.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง
5. ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยวิเคราะห์นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 เห็นด้วยในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 บทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง

12. สื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล วันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

ตารางที่ 4.12 สื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งฯ

ประเภทของสื่อ	ความถี่	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	52	26.0
ผู้สมัครโดยตรง	54	27.0
สิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา	64	32.0
วิทยุ	24	12.0
สื่ออินเทอร์เน็ต	6	3.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่จำนวนมากที่สุดติดตามข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล วันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 จากสื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณามากที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมา คือผู้สมัครโดยตรง (การหาเสียง) จำนวน 54 คน หรือร้อยละ 27.0, หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จำนวน 52 คน หรือร้อยละ 26.0, วิทยุ จำนวน 24 คน หรือร้อยละ 12.0 และ สื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 6 คน หรือร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

13. ปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

ตารางที่ 4.13 แสดงความถี่ ร้อยละจำแนกตามปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีฯ

การตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีฯ	ความถี่	ร้อยละ
ความมีชื่อเสียง	26	13.0
ความรู้ความสามารถ	31	15.5
ชื่อเสียง สุจริต	31	15.5
ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น	34	17.0
ได้รับเงิน/สิ่งของตอบแทน	3	1.5

ตารางที่ 4.13

ผู้สมัครมีอิทธิพล	5	2.5
คุ้นเคยกัน	37	18.5
มีความทันสมัย มีวิสัยทัศน์ มีความรวดเร็วในการทำงาน	20	10.0
นโยบาย	13	6.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล โดยอาศัยปัจจัย ความคุ้นเคยกัน มากที่สุด จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5, รองลงมา คือ ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น จำนวน 34 คน หรือร้อยละ 17.0, ความรู้ความสามารถและความซื่อสัตย์สุจริต มีจำนวนเท่ากันคือ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5, ความมีชื่อเสียง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13, ความทันสมัย วิสัยทัศน์ และความรวดเร็วในการทำงาน มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10, นโยบาย จำนวน 13 คน หรือ ร้อยละ 6.5, ผู้สมัครมีอิทธิพล จำนวน 5 คน หรือร้อยละ 2.5 และได้รับเงิน/สิ่งของตอบแทน จำนวน 3 คน หรือร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

14. การรับรู้ต่อกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.14 แสดงความถี่ ร้อยละจำแนกตามการรับรู้ต่อกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ประเด็น	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
กลุ่มร่วมเย็น	137	68.5	39	19.5	24	12.0
กลุ่มที่มงานคุณภาพ	42	21.0	104	52.0	54	27.0
กลุ่มทางเลือกใหม่	21	10.5	57	28.5	122	61.0
รวม	200	100.0	200	100.0	200	100.0

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมากที่สุดลำดับที่หนึ่ง คือ กลุ่มรณรงค์ของนายชานนท์ ชลสรานนท์ ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมากที่สุด คิดเป็นอันดับหนึ่งจำนวน 137 คน หรือร้อยละ 68.5, รองลงมาคือ กลุ่มทีมงานคุณภาพของนายรุ่งศักดิ์ วีระพันธ์ มีจำนวน 42 คน หรือร้อยละ 21.0 และกลุ่มทางเลือกใหม่ของนายสมพงษ์ โสภณ มีจำนวน 21 คน หรือร้อยละ 10.5 ตามลำดับ

กลุ่มการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการเลือกตั้งมากเป็นอันดับสอง คือ กลุ่มทีมงานคุณภาพ มีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาคือกลุ่มทางเลือกใหม่ มีจำนวน 57 คน หรือร้อยละ 28.5 และกลุ่มรณรงค์มีจำนวน 39 คน หรือร้อยละ 19.5 ตามลำดับ

กลุ่มการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการเลือกตั้งเป็นอันดับที่สาม คือ กลุ่มทางเลือกใหม่ มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมาคือกลุ่มทีมงานคุณภาพ มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และกลุ่มรณรงค์ มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

15. ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียง

ตารางที่ 4.15 แสดงความถี่ร้อยละตามความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียง

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{x}	S.D.
	ความถี่ (ร้อยละ)	ความถี่ (ร้อยละ)	ความถี่ (ร้อยละ)	ความถี่ (ร้อยละ)	ความถี่ (ร้อยละ)		
กลุ่มที่มีการหาเสียงทางหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ถือเป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ ในการให้ความสำคัญของสื่อมวลชน	29 (14.5)	31 (15.5)	94 (47.0)	33 (16.5)	13 (6.5)	3.15	1.069
กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับพรรค	11 (5.5)	20 (10.0)	59 (29.5)	81 (40.5)	29 (14.5)	2.52	1.037
กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น	57 (28.5)	81 (40.5)	36 (18.0)	14 (7.0)	12 (6.0)	3.79	1.116
กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้	9 (4.5)	12 (6.0)	38 (19.0)	84 (42.0)	57 (28.5)	2.16	1.049

ตารางที่ 4.15

กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่ได้ปฏิบัติตาม นโยบายที่เผยแพร่หนังสือพิมพ์ ท้องถิ่นและมีผลงานในท้องถิ่น ที่ผ่านมามาก	6 (3.0)	17 (8.5)	37 (18.5)	80 (40.0)	60 (30.0)	2.15	1.039
กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นใน การโจมตีกลุ่มผู้สมัครคู่แข่ง	58 (29.0)	53 (26.5)	69 (34.5)	14 (7.0)	6 (3.0)	3.72	1.053
กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้โฆษณา นโยบายของกลุ่ม เป็นหลัก	49 (24.5)	81 (40.5)	38 (19.0)	23 (11.5)	9 (4.5)	3.69	1.100
กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้โฆษณาตัวผู้สมัครเป็น หลัก	26 (13.0)	87 (43.5)	65 (32.5)	18 (9.0)	4 (2.0)	3.57	0.900
ค่าเฉลี่ย						3.09	1.045

จากตารางที่ 4.15 กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า พฤติกรรมของกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้งในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$) โดยในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ากลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้งที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.79$) รองลงมาคือ กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการโจมตีกลุ่มผู้สมัครคู่แข่ง ($\bar{x} = 3.72$) และในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามึบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่ได้ปฏิบัติตามนโยบายที่เผยแพร่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและมีผลงานในท้องถิ่นที่ผ่านมามาก ($\bar{x} = 2.15$)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่มีการหาเสียงทางหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นถือเป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ในการให้ความสำคัญของสื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 94 คน หรือร้อยละ 47.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมา จำนวน 33 คน หรือร้อยละ 16.5 เห็นด้วยในระดับน้อย

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับพรรค กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 81 คน หรือร้อยละ 40.5 เห็นด้วยในระดับน้อย รองลงมา จำนวน 59 คน หรือร้อยละ 29.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 81 คน หรือร้อยละ 40.5 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมา จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 18.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 84 คน หรือ ร้อยละ 42.0 เห็นด้วยในระดับน้อย รองลงมาจำนวน 38 คน หรือร้อยละ 19.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่ได้ปฏิบัติตามนโยบายที่เผยแพร่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและมีผลงานในท้องถิ่นที่ผ่านมามาก กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 80 คน หรือร้อยละ 40.0 เห็นด้วยในระดับน้อย รองลงมา 37 คน หรือร้อยละ 18.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการโจมตีกลุ่มผู้สมัครคู่แข่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 69 คน หรือร้อยละ 34.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมา 58 คน หรือร้อยละ 29.0 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้โฆษณา นโยบายของกลุ่มเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 81 คน หรือร้อยละ 40.5 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมา 49 คน หรือร้อยละ 24.5 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ประเด็นกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้โฆษณาตัวผู้สมัครเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 87 คน หรือร้อยละ 43.5 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมา 65 คน หรือร้อยละ 32.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 5 การทดสอบค่าความสัมพันธ์ตามสมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง
2. อายุ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง
3. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง
4. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง
5. รายได้ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง
6. บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งฯ

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

เพศ	หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้ง							
	ต่ำ		ปานกลาง		สูง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	11	11.0	64	64.0	25	25.0	100	100.0
หญิง	9	9.0	63	63.0	28	28.0	100	100.0
รวม	20	10.0	127	63.5	53	26.5	200	100.0

ค่าสถิติ $X^2 = 0.378$ df. = 2 Sig. = 0.828

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นว่ามีบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.0 และ ร้อยละ 63.0

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

2. อายุ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

อายุ	หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้ง							
	ต่ำ		ปานกลาง		สูง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 25 ปี	3	8.3	17	47.2	6	44.4	36	100.0
26 - 30 ปี	3	10.0	20	66.7	7	23.3	30	100.0

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

31 - 40 ปี	5	7.7	42	64.6	18	27.7	65	100.0
41 - 50 ปี	4	10.0	30	75.0	6	15.0	40	100.0
51 - 60 ปี	3	17.6	8	47.1	6	35.3	17	100.0
มากกว่า 60 ปี	2	16.7	10	83.3	0	0.0	12	100.0
รวม	20	10.0	127	63.5	53	26.5	200	100.0

ค่าสถิติ $X^2 = 16.031$ df. = 10 Sig. = 0.099

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ปัจจัยเรื่องอายุไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในอัตราอายุมากกว่า 60 ปี อายุระหว่าง 41-50 ปี อายุระหว่าง 26-30 ปี และอายุระหว่าง 31-40 ปี เห็นว่าบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 83.3 , ร้อยละ 75.0 ร้อยละ 66.7 , ร้อยละ 63.0 , และตามลำดับ

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

การศึกษา	หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้ง							
	ต่ำ		ปานกลาง		สูง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	0	0.0	8	66.7	4	33.3	12	100.0
มัธยมศึกษา	1	5.9	11	64.7	15	29.4	17	100.0
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	3	8.3	20	55.6	13	36.1	36	100.0
ปริญญาตรีขึ้นไป	16	11.9	88	65.2	31	23.0	135	100.0
รวม	20	10.0	127	63.5	53	26.5	200	100.0

ค่าสถิติ $X^2 = 4.650$ df. = 6 Sig. = 0.589

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ปัจจัยเรื่องการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา เห็นว่าบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.7 , ร้อยละ 64.7 , ร้อยละ 65.2 และ ร้อยละ 55.6 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

4. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

อาชีพ	หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งฯ							
	ต่ำ		ปานกลาง		สูง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	17.5	24	60.0	9	22.5	40	100.0
ค้าขาย	5	12.8	25	64.1	9	23.1	39	100.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2	5.9	20	58.8	12	35.3	34	100.0
นิสิต นักศึกษา	2	9.5	11	52.4	8	38.1	21	100.0
ผู้ใช้แรงงาน รับจ้าง	0	0.0	4	80.0	1	20.0	5	100.0
แม่บ้าน	1	7.7	9	69.2	3	23.1	13	100.0
ผู้ใช้วิชาชีพอิสระ	0	0.0	16	84.2	3	15.8	19	100.0
พนักงานบริษัทเอกชน	3	10.3	18	62.1	8	27.6	29	100.0
รวม	20	10.0	127	63.5	53	26.5	200	100.0

ค่าสถิติ $X^2 = 11.238$ df. = 14 Sig. = 0.667

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ปัจจัยเรื่องอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอาชีพวิชาชีพอิสระ อาชีพผู้ใช้แรงงาน/รับจ้าง อาชีพแม่บ้าน อาชีพค้าขาย อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว เห็นว่าบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 84.2, ร้อยละ 80.0, ร้อยละ 69.2, ร้อยละ 64.1, ร้อยละ 62.1, ร้อยละ 60.0 และ 58.8 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

5. รายได้ มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

รายได้	หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้ง							
	ต่ำ		ปานกลาง		สูง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	3	7.5	24	60.0	13	32.5	40	100.0
5,000 - 10,000 บาท	7	15.9	26	59.1	11	25.0	44	100.0
10,001 - 20,000 บาท	7	9.6	50	68.5	16	21.9	73	100.0
20,001 - 40,000 บาท	2	5.6	24	66.7	10	27.8	36	100.0
มากกว่า 40,001 บาท	1	14.3	3	42.9	3	42.9	7	100.0
รวม	20	10.0	127	63.5	53	26.5	200	100.0

ค่าสถิติ $X^2 = 5.552$ df. = 8 Sig. = 0.697

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ปัจจัยเรื่องรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท รายได้ระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท, รายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท และรายได้มากกว่า 40,001 บาท เห็นว่าบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.5 , ร้อยละ 66.7 , ร้อยละ 60.0 , ร้อยละ 59.1 และร้อยละ 42.9 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนที่สำคัญ คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

1.1.2 เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

1.1.3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

1.1.4 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 – 60 ปี โดยเลือกผู้ตัวอย่างจากประชากรที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล จำนวนทั้งสิ้น 200 คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดทั้งหมด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากการศึกษาจากเอกสารต่างๆ

1.3 ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง 200 คน แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง ร้อยละ 50.0 เท่าๆ กัน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 32.5) ส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 67.5) กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมากที่สุด (ร้อยละ 20.0) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 36.5)

1.3.1 บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุดในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.30) โดยในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งฯ มากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยนำเสนอนโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.76) รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลผู้สมัครอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย = 3.46) และในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีบทบาทน้อยที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยวิเคราะห์นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย = 2.93)

1.3.2 บทบาทของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ในการใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.79$) กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการโจมตีกลุ่มผู้สมัครคู่แข่ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.72$)

กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดติดตามข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล วันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 จากสื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา (ร้อยละ 32.0) ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล โดยปัจจัย คู่แข่งกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.5 เห็นว่ากลุ่มการเมืองนั้นมีคุณลักษณะเฉพาะเป็นกลุ่มที่มีบุคลากรมีความรู้ความสามารถ มากที่สุด (ร้อยละ 26.5)

1.3.3 พฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

1) ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยนำเสนอ นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2) ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลผู้สมัครอย่างทั่วถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 เห็นด้วยในระดับมาก

3) ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นให้ทราบสม่ำเสมอ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวนเท่ากัน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 เห็นด้วยในระดับมาก และปานกลาง รองลงมาจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4. ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 89 คน หรือร้อยละ 44.5 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 77 คน หรือร้อยละ 38.5 เห็นด้วยในระดับมาก

1.3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549

1) ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทช่วยเปลี่ยนมุมมองด้านผู้สมัครนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลฯ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 84 คน หรือร้อยละ 42.0 เห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาจำนวน 66 คน หรือร้อยละ 33.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2) ประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยวิเคราะห์นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 เห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 เห็นด้วยในระดับน้อย

1.4 ผลการทดสอบความสมมติฐาน

1.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายและหญิงจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

1.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

1.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

1.4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

1.4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

2. การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมืองมาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 อภิปรายผลจากการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งสูงหรือต่ำเพียงใด ก็จะติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อประเภทต่างๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งสูงหรือต่ำเพียงใด ก็จะมีเหตุผลในการเลือกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งสูงหรือต่ำเพียงใด ก็จะมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มการเมืองไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งสูงหรือต่ำเพียงใด ก็จะใช้หนังสือพิมพ์ในการตรวจสอบการเลือกตั้งฯ ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งสูงหรือต่ำเพียงใด ก็จะใช้หนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวหรือการเลือกตั้งฯ ไม่แตกต่างกัน และไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งสูงหรือต่ำเพียงใด ก็จะการนำข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปสนทนากับบุคคลอื่นไม่แตกต่างกัน

นอกจากปัจจัยทางสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลที่จะมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารและการตัดสินใจของบุคคลแล้วยังมีปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกพรรค หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของบุคคลผู้ลงคะแนน โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่เน้นศึกษาอิทธิพลของความผูกพันพรรคการเมือง (party identification) กล่าวคือ โดยทั่วไปบุคคลมีแนวโน้มที่จะลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองที่ตนมีความผูกพัน แต่บุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไป

ลงคะแนนให้พรรคการเมืองอื่นได้เนื่องมาจากทัศนคติของเขามีสต่อประเด็นทางการเมือง อันได้แก่ ทัศนคติต่อผู้สมัคร ทัศนคติต่อนโยบายและทัศนคติต่อผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยช่วงสมัยสั้นๆ (short-term force) อย่างไรก็ตามโดยระยะยาวแล้วบุคคลมีแนวโน้มที่จะลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองที่ตนผูกพันซึ่งเป็นปัจจัยระยะยาว (long-term force)

นอกจากนี้ ปัจจัยทางการแลกเปลี่ยนทางด้านสังคม (social exchange) ที่เชื่อว่าความต้องการและผลประโยชน์จึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน การที่ผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินประโยชน์อย่างอื่น หรือ “การซื้อขายเสียง” อย่างไรก็ตาม การซื้อเสียงในสังคมไทยอาจ “มิใช่เป็นการซื้อเสียงในเชิงพาณิชย์” แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่อาจเป็นการใช้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ การซื้อเสียงจึงเป็นลักษณะของสินน้ำใจและเป็นการที่ชาวบ้านเลือกตัวแทนของตนเข้าไปปกป้องรักษาผลประโยชน์ การพิจารณาโครงสร้างทางสังคม (structure) ตามแนวคิดทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ต่างๆ จึงควรพิจารณาปัจจัยจากตัวบุคคล (agent) ควบคู่กันไปด้วย

2.2 ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และบทบาทของหนังสือพิมพ์ทั่วไปและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์ผลการศึกษากับขอบเขตและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ซีมัวร์-เออร์ (Seymour-Ure) อธิบายไว้ ได้ดังนี้

1) หนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างรัฐบาลกับประชาชน เพื่อเผยแพร่ข่าว

สารและความคิดเห็นสู่กันและกัน โดยพยายามชี้ให้ประชาชนมองเห็นได้ว่ามีอะไรสำคัญเกิดขึ้นในสังคมและชี้ให้รัฐบาลมองเห็นช่องทางที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการศึกษาซึ่งพบว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยนำเสนอ นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และประเด็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นให้ทราบสม่ำเสมอ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวนเท่ากัน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5

2) หนังสือพิมพ์มีหน้าที่สร้างประจักษ์จากการแสดงข้อคิดเห็นต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ โดยที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับต้องมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และให้ความสำคัญกับเรื่องที่เหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาซึ่งพบว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทช่วยเปลี่ยนมุมมองด้านผู้สมัครนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลฯ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 84 คน หรือร้อยละ 42.0

3) หนังสือพิมพ์มีหน้าที่รักษา (Guardian) ผลประโยชน์ของประชาชน โดยการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองให้กระทำหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างแท้จริงซึ่งหนังสือพิมพ์จะมีเครื่องมือสำคัญ เพื่อตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมดังกล่าวผ่านกระบวนการเปิดโปงพฤติกรรมอันทุจริตของนักการเมืองผ่านสาธารณะ โดยอาจเป็นการตั้งข้อสงสัยหรือการสร้างแรงกดดัน (Pressure) จากประชาชนเพื่อให้สามารถยุติการกระทำอันทุจริตของนักการเมืองได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาซึ่งพบว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นช่วยวิเคราะห์นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการการเลือกตั้ง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรายงานข่าวหรือการเลือกตั้ง บ่อย เป็นจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และไม่เคยเลย มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดนำข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไปสนทนากับบุคคลอื่น บ่อย มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และเป็นประจำ มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมในการให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งของประชาชนจากการที่ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ (2531) ที่กล่าวว่า การเลือกตั้งคือองค์ประกอบสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยทางผู้แทน (representative democracy) ทั้งนี้ก็เพราะการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมือง ปกครอง หรือใช้อำนาจแทนพวกเขา

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

จากผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ กับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ แตกต่างกันจะมีความคิดต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างจากการศึกษาของสุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมลงคะแนนเสียงของคนไทย พบว่าเพศชายมักจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ส่วนอายุในแต่ละช่วงชีวิตบุคคลจะมีพฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งพฤติกรรมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ส่วนอาชีพก็เป็นตัวกำหนดความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจ ในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล และผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มักจะสนใจทางการเมืองมากที่สุด และผู้

มีฐานะต่ำจะสนใจในการเมืองน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นพฤติกรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน และพฤติกรรมอันแตกต่างออกไปในการเมืองระดับท้องถิ่น

2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้ง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมบัติ จันทร์วงศ์ (2535) ที่ศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียง พบว่า สื่อมวลชนทุกประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญในการเลือกตั้งทุกครั้งเพราะฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกใจอะไรที่พรรคการเมืองบางพรรคจะมีข้อสมมติฐานในการหาเสียงไว้ว่ายิ่งเรื่องราวความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับพรรคหรือผู้สมัครของพรรคปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มากเท่าไรก็จะเป็นภาพบวก คือเป็นผลดีแก่พรรคของตนมากขึ้นเท่านั้น เมื่อการเลือกตั้งมาถึงบางพรรคถึงกับตั้งหน่วยงานเพื่อจะป้อนข่าวของพรรคตนให้กับหนังสือพิมพ์ตลอดเวลา

2.2.5 แนวคิดความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล โดยอาศัยปัจจัย ความคุ้นเคยกัน มากที่สุด จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5, รองลงมา คือ ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น จำนวน 34 คน หรือร้อยละ 17.0 และ, ความรู้ความสามารถและความซื่อสัตย์สุจริต มีจำนวนเท่ากันคือ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ส่วนสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเรื่องความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ประชาชนจำนวนมากยังขาดความสนใจทางการเมือง ขาดความรู้ความเข้าใจ มีความเคยชินที่จะถูกปกครอง เกิดภาวะการยอมรับในอำนาจที่เหนือกว่า ระบบวิธีคิดในการตัดสินใจทางการเมืองยึดอิงกับตัวบุคคล อิทธิพลของระบบอาวุโส ความสำนึกเชิงเหตุผลที่จะตระหนักในคุณค่าความสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยยังมีน้อย วัฒนธรรมทางการเมืองไทย มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างพรรคการเมือง นักการเมือง และประชาชน ซึ่งตั้งอยู่บนฐานที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยมีพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ปรากฏอยู่ในทุกระดับของสังคมการเมืองไทย ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัยพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น พบว่าควรมีการสร้างระบบการตรวจสอบ ควบคุมดูแลการใช้

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากกว่าในปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันการหลั่งไหลของทุนนิยมสมัยใหม่ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและกว้างขวางอาจจะทำให้เกิดการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารและทุนนิยมข้ามชาติ เกิดเป็นวัฒนธรรมโลก หากขาดซึ่งการควบคุมดูแลที่มีประสิทธิภาพแล้วก็อาจทำให้ประชาชนถูกสื่อคิดแทน รวมทั้งถูกรอบงำทางความคิด การดำเนินชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรม แต่หากควบคุมดูแลให้มีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยสร้างการพัฒนาทางการเมืองในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาศัยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อสร้างประชาสังคมได้ต่อไปในอนาคต

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

แม้ว่าการใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของกลุ่มการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีประสิทธิภาพในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองได้ แต่การใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้นก็มิได้มุ่งเน้นที่จะสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองโดยตรง หากแต่เป็นผลที่เกิดโดยทางอ้อมจากการใช้ให้ข้อมูลข่าวสารต่อประชาชนเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้นแล้วการศึกษาควรระมัดระวังในขอบเขตและบทบาทในความเป็นอิสระของสื่อประกอบกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการ

เลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด

เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ”

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทางวิชาการ เรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ” โดยจะทำการวิจัยในรูปของการวิจัยเชิงวิชาการที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มหรือพรรคการเมืองใด นอกจากเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการและการนำไปปฏิบัติ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยมีต้องระบุชื่อของท่าน และผลของการวิจัยนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อท่านผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด จึงใคร่ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลที่เป็นจริงจักเป็นพระคุณยิ่ง ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 1 () ชาย 2 () หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1 () ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2 () มัธยมศึกษา	3 () อาชีวศึกษา/ อนุปริญญา
4 () ปริญญาตรีขึ้นไป	5 () อื่นๆ (โปรดระบุ).....	
4. อาชีพของท่าน

1 () ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2 () ค้าขาย	3 () ประกอบธุรกิจส่วนตัว
4 () นิสิต นักศึกษา	5 () ผู้ใช้แรงงาน รับจ้าง	6 () แม่บ้าน
7 () ผู้ใช้วิชาชีพอิสระ	8 () อื่นๆ ระบุ	
5. รายได้ต่อเดือนของท่าน โดยประมาณ

1 () ไม่เกิน 5,000 บาท	2 () 5,000-10,000 บาท	3 () 10,001-20,000 บาท
4 () 20,001-40,000 บาท	5 () มากกว่า 50,000 บาท	

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 และข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด

6. ท่านเห็นด้วยกับคำถามเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 และข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมาบตาพุด ดังต่อไปนี้ในระดับใด

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.1 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นให้ทราบสม่ำเสมอ					
6.2 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลผู้สมัครอย่างทั่วถึง					
6.3 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ช่วยนำเสนอนโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ					
6.4 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ช่วยวิเคราะห์นโยบายของผู้สมัครกลุ่มต่างๆ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ					
6.5 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล					
6.6 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ให้ความรู้เกี่ยวกับการและการปกครองรูปแบบเทศบาล					
6.7 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทำให้เกิดความสนใจด้านการเมืองการปกครองรูปแบบเทศบาล					
6.8 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีบทบาทช่วยเปลี่ยนมุมมองด้านผู้สมัครนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลที่เลือกตั้งเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549					

7. จากประสบการณ์ในการอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของท่านกลุ่มการเมืองใดใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมากที่สุด (เรียงจากมากไปหาน้อย)

- () กลุ่มร่วมเย็น ของนายชานนท์ ชลสรานนท์
- () กลุ่มทีมงานคุณภาพ ของนายรุ่งศักดิ์ วีระพันธ์
- () กลุ่มทางเลือกใหม่ ของนายสมพงษ์ โสภณ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมของกลุ่มการเมืองที่ใช้หนังสือพิมพ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

8. ท่านเห็นด้วยกับคำถาม ดังต่อไปนี้ในระดับใด

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.1 กลุ่มที่มีการหาเสียงทางหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ถือเป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ ในการให้ความสำคัญของสื่อมวลชน					
8.2 กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับพรรค					
8.3 กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น					
8.4 กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้					
8.5 กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่ได้ปฏิบัติตามนโยบายที่เผยแพร่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และมีผลงานในท้องถิ่นที่ผ่านมา					
8.6 กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการโจมตีกลุ่มผู้สมัครคู่แข่ง					
8.7 กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้ขบวนการนโยบายของกลุ่มเป็นหลัก					
8.8 กลุ่มที่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มักใช้โฆษณาตัวผู้สมัครเป็นหลัก					

9. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล วันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 จากสื่อใดมากที่สุด

- 1 () หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 2 () ผู้สมัครโดยตรง (การหาเสียง) 3 () สิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา
4 () วิทยุ 5 () สื่ออินเทอร์เน็ต

10. ท่านตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 จากการรับรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยอาศัยปัจจัยใด

- 1 () ความมีชื่อเสียง 2 () ความรู้ความสามารถ 3 () ชื่อสัตย์ สุจริต
 4 () ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น 5 () ได้รับ เงิน / สิ่งของ คอบแทน 6 () ผู้สมัครมีอิทธิพล
 7 () คู่แข่งกัน 8 () มีความทันสมัย มีวิสัยทัศน์ มีความรวดเร็วในการทำงาน
 9 () นโยบาย 10 () อื่นๆระบุ

11. จากข้อ 12. ท่านเห็นว่ากลุ่มการเมืองนั้นมีคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มอย่างไร

- 1 () เป็นกลุ่มที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
 2 () เป็นกลุ่มที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต
 3 () เป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น
 4 () เป็นกลุ่มของผู้มีอิทธิพล
 5 () เป็นกลุ่มที่มีความทันสมัย มีวิสัยทัศน์ เป็นคนรุ่นใหม่มีความรวดเร็วในการทำงาน
 6 () เป็นกลุ่มเฉพาะกิจของกลุ่มคนบางกลุ่ม
 7 () เป็นกลุ่มอนุรักษนิยม

12. ท่านได้ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการตรวจสอบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ที่ผ่านมาขององค์กรตรวจสอบการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) หรือไม่

- 1 () เป็นประจำ 2 () บ่อยมาก 3 () บ่อย 4 () นาน ๆ ครั้ง 5 () ไม่เคยเลย

13. ท่านได้ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในการรายงานข่าวหรือการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ที่ผ่านมาขององค์กรตรวจสอบการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) หรือไม่

- 1 () เป็นประจำ 2 () บ่อยมาก 3 () บ่อย 4 () นาน ๆ ครั้ง 5 () ไม่เคยเลย

14. ท่านได้นำข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ไปสนทนากับบุคคลอื่นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเมืองให้แก่บุคคลอื่น ๆ บ่อยครั้งเพียงใด

- 1 () เป็นประจำ 2 () บ่อยมาก 3 () บ่อย 4 () นาน ๆ ครั้ง 5 () ไม่เคยเลย

15. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีต่อการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีและสมาชิกสภา
เทศบาล เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2549 ที่ผ่านมา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวภิญญ์สินี ศิริภาณุพงศา
วัน เดือน ปี เกิด	24 กรกฎาคม 2502
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน ที่ทำงาน	ประธานกรรมการ บริษัท ตรีนิดีพลัส จำกัด บริษัท ตรีนิดีพลัส จำกัด เลขที่ 258 เขียมร่วมมิตร แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
อีเมล	Pinsinee@trinity.co.th
การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล - ประกาศนียบัตรชั้นสูง หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารชั้นสูง รุ่นที่ 8 สถาบันพระปกเกล้า - ประกาศนียบัตรชั้นสูง หลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชนรุ่นที่ 2 สถาบันพระปกเกล้า